

*** [Изрезка от вестник](#) от '70 години...

*** I am using here photos from the Gorillas support [book of Andy Rose](#), some Internet sites for gorillas and more. I use the photos for non profit activity only and for defense of the Gorillas in the world!

1.

В късните следобедни часове София му се мярна мръсна, удавена в газове. Довлече багажа си до асансьора. Стълбището на кооперацията се оказва безлюдно, сградата тънеше в тишина, зад вратите никакви гласове, никаква музика, шанс! – избавяше се от любопитните сумрачни лица, освобождаваше се от неизбежността да изразява ненавистта си: тук всички се мразеха, пък и той мразеше всеки от тях, мразеше ги искрено и хладнокръвно. Прибра се в апартамента на третия етаж, отвори прозорците и му стана приятно. Прокара пръст по масичката – слава богу, чистачката си е свършила работата през последните три дни, беше включила и хладилника. Пусна чешмата, копнееше да се напие с източена студена вода, провери изправността на телефона. Книгите стояха кротко в библиотеката, мълчаха с мълчанието на най-невинните и приятни същества. Всичко в неговия широк наследствен апартамент, взето вкупом, го освободи магически от пътищата и работата, а най-вече от напрежнатия живот в джунглата, където напоследък му се случи да кръстосва и да боде земята; апартаментът му предоставяше уютния и отдалечен от живота затвор, в който заспиват дори амбициите и сякаш се прокрадват реалните сигнали на истинското човешко щастие.

Което си е право, никак не му се обаждаше **т а м**, щеше му се да отлага колкото може повече, да речем – до края на отпуската; за него беше достатъчен и само простичкия факт, че някъде си диша една жена, която го обича, толкова, нищо повече не искаше от всекидневието си, това му трябваше за задоволяване на мъжката суета; натуралният женски допир той си получаваше другаде, срещу заплащане, от черни жени; какво са белите жени, нищо, пластмаса. И все пак, налагаше се да телефонира, предстоеше му да се ожени, изискваше го неписаният статут на външнотърговското предприятие.

- Краси!
- Петре, ти ли си!
- Сякаш се бяха видели вчера.
- Откъде се обаждаш?
- Искам да се видим.
- В София ли си?
- Утре съм при тебе.
- Утре – не.
- Вдругиден?
- И вдругиден.

Тонът на гласа ѝ леко сивееше, пенливото вино на някогашното ѝ настроение се губеше някъде. Петър Манев не можеше да понася подобни ъпъркьти у жените, особено у нея.

- Кажи кога – гласът му леко омекна. – Сама определи.

Вслуша се в мълчанието, искаше да долови задъхване, какъвто и да е там признак на оживление – безбройни и разнообразни са тълкуванията на тия паузи – пристигането му трябваше да породи само радост, нищо друго. Тази увереност обаче се стопяваше, десетините от секундите изтичаха, той поумняваше, мъглата на неговата самонадеяност се раздвижи, в дълбочината, зад увереността му се промъкна удивлението. Интелектът и опитът с жените му инсценираха сложна, недоизградена картина от отрицателни частици.

– Добре ще бъде, ако дойдеш още тази вечер – появи се най-после гласът ѝ. – Имам да ти кажа нещо.

- Друг път не може, така ли? – Отново мълчание. – Нося ти кожата.

– Каква кожа?

– Ти тогава помоли...

Май че се усмихваше, гласът ѝ тихичко и глухо допълзя по жицата до него:

- Ела да ти обясня.

Логиката на мъжката му гордост му подсказа, че е наложително да тропне слушалката.

2.

Красимира Станева прие целувката му, тя не наруши добрия тон, но той усети как се блъсна в завесата от хладина въпреки лютия блясък на нейните издадени напред устни. Тези устни не подхождаха на нравственото ѝ досие, но какво можеше да стори горката – бог я бе надарил с тях, те стърчаха почти винаги открехнати и разкриваха гневни зъбки на зверче, а всичко туй, коронясано с бухнала руса коса, подканяше: хищна съм и ставам само за леглото. А всеки, който я познаваше, можеше да опровергае тая нелепост.

Домакинята му убягваше, гостът не усещаше познатата ѝ преданост, дотегналата му вече женска раболепност; това нейно поведение май беше предадено на мебелите в жилището, на всеки предмет – някога тук вещите се държаха като негови собствени, сега всичко му чуждееше. Без да скрива отчуждението си, Красимира го въведе в хола, но побърза и затвори вратата на детската стая. Преди туй обаче той успя да зърне афиша с лудите глави на някаква рок-група, от което си даде сметка, че хлапето е пораснало повече отколкото бе очаквал.

- Пламен?
- Няма го.
- Ще дойде ли?

– Не.

Това „не“ означаваше нещо: къде ли би могло да се намира детето ѝ?

Тя наблюдаваше пакета с изражение на крайно незаинтересуван човек, загледан в тухла или да речем, в лакът. Без да губи време, той постави подаръка на масата и започна да развързва шнуровете. Оказа се, че шнуровете са усукани като удобна дръжка, само така пакетът можеше да се пренася. По-нататък трябваше да се разопакова гланцирана зелена хартия, отстрани я, след като разлепи скочовите лентички. Между двамата на масата лъсна голяма картонена кутия. Манев я отвори. Най-горе се намираще главата, той я измъкна като я хвана за гривата и я завъртя няколко пъти, да я разгледат. Домакинята пребледня, но и Манев потръпна, резна го тъмен ужас, а после, кой знае защо, свежа непокварена светлина, незначително възхищение от някакво предполагаемо удоволствие. Домакинята обаче пребледняваше още повече, сега тя приличаше на красива героиня от холивудска продукция на ужасите, секунда преди да постави ръка пред уплашеното си лице. Красимира Станева не извика, но все пак го помоли с извърнати към стената очи да прибере маската в кутията.

– Ти я поиска – отвърна той, докато похлупваше капака и омотаваше шнуровете. – Писа ми че Пламен по цели дни играе на Кинг-Конг.

– Да! – Красимира Станева още не бе възвърнала истинския цвят на лицето си. – Тогава децата навсякъде възпроизвеждаха историята на тази горила, аз ти писах, да, признавам, той мечтаеше да му донесеш комплекта на Кинг Конг, но знаеш ли кога беше това? – В уплашените ѝ пепелявосиви очи избиваше ледена горчивина. – Кажете де, знаеш ли?

– Преди две години – рече той сякаш не на нея, а на себе си, – при последната ми отпускане. Не помниш ли?

– Помня! – Тя не изкрещя и този път, даде му само да подразбере, че ѝ е нужно още мъничко, за да извика. – Сега Пламен не играе на Кинг Конг!...

Петър Манев се чувствуваше като дете, извършило незначителна пакост, която лесно би могла да му се прости и на бърза ръка всичко да бъде забравено. Домакинята му посочи канапето, тя седна на отсрещния фотьойл.

– Ти не си само егоист и влюбен в себе си – тя се стараеше да посъбере всичко от нервната си система, да се организира по-добре, тъй както го е обмисляла от дълго време – ти си маниак, или за по-утешително – луд... Не скачай!... Много съм те преценявала: може би твоите четирийсет и три години контрастират на младежката ти подвижност, не знам какво точно, но нещо те обърква и те прави маниак.

Красимира Станева прояви хитрост – изчезна; не му остави време да реагира. През прозореца го погледна свечеряването, зад стъклата се трупаше розовото нищо на дългия ден. Тя донесе бутилка и лед, подкани го да налее, както си е било досега. Нищото зад прозореца и скочът се оказаха в еднакъв цвят.

– Пламен е с него, така ли?

– Наздраве. – Тя вдигна чашата си. – Добре дошъл.

Манев хвана своята чаша: – На море ли са?

– На езеро.

– И ще се върнат утре.

– Да.

– Затова не биваше утре.

– Аха.

– Само тази вечер, така ли?

Петър Манев не възнамеряваше да задава още въпроси, характерът и досегашното му поведение в живота създаваха у него увереност, че ще устои на този порив.

Мислеше си: Какво всъщност искаш ти, Петър Манев, липсвал си две години, кой може да устои две години, кой си ти, какво представляваш в края на краищата, не те ли знаем – за тебе казват, че вече не ти е приятно да бъдеш човек.

– Краси, преди шест месеца все пак ти се обадох. – Манев се изненада, че Красимира го гледа уверено в очите. – Доколкото си спомням, съобщих ти нещо важно, което би могло да се случи между нас.

– Дори тогава не успя да го кажеш като хората. – Домакинята остави чашата си, тя упорито отказваше да вкуси от уискито. – А беше уверен, че ще стане на всяка цена.

– А тогава за какъв дявол тътрих тая кожа през летища и митници?

– Ами ха де.

– Обичаш ли ме?

– Трудно е да се каже обратното. Но аз съм с него, той е всичко за сина ми, а аз съм всичко и за двамата.

Петър Манев се изправи, той смяташе да се хвърли върху нея, но тя го разбра погрешно и каза: – Прибери си пакета.

Представи си боричкането, което би могло да последва, можеше да се стигне и до хапане, роклята ще се превърне в парцал, а колко силно му се искаше да скочи върху Краси, да я смачка на канапето, да ѝ остави поне един спомен на грубост и похот. Чак сега разбра какво губи: в този момент от ежедневието му се отдалечаваше не само нежното пространство от съгласуваност и женска преданост, но и възможността да преживява стотици сексуални събития, затоплени от диханието на искреното съучастничество.

3.

Като се събуди на другия ден, Петър Манев почувства облекчението, че се е отървал от мрежата на всекидневието, но въпреки туй – знаеше си го отлично – снощи, в апартамент на Красимира, той се сблъска с най-голямото събитие в своя беден на приключения и загуби живот. Който губи – печели, рече си Манев и се протегна в удобното си легло, до шкафчето с удобната за четене лампа, до удобния си радиокасетофон и най-удобното за него от всичките уискита на вселената. Лекота и свобода, простори, спокоен, уравновесен дух, изпълнен с предчувствия, че на него могат да му се случат само приятни неща, дух който обитава жилаво и сякаш достигнало максималния си цъфтеж тяло, физика на футболист, годен да скача, да пружинира, при това не на двайсет или на трийсет, а на повече от четирийсет години. Най-сигурен се чувствуващ ако си сам, ако си сам ти плуваш в комфорта на безотговорността, тогава можеш да лудуваш, да иронизираш дори живота, дори света, тъй като те са наистина смешни и жалки, те затова се правят на важни, тормозят човека, не мирясват – докато го съсипят. Велика сила е необвързаната личност. Манев се е причислявал винаги към тази категория хора, гордеше се, че е собственик на хубаво жилище, то граничи само с безкрайността, към нея го водят книгите.

Влезе под душа, времето прекарано сред струите го подсети, че трябва да обмисли летуването си. Не се колеба продължително, предпочете южното крайбрежие: можеше да задвижи колата и да тръгне на минутата, но сметна, че още не се е наситил на домашните си удобства – не бе извъртял плочите на композиторите си, не бе позовал кораво хладно тяло върху чаршафа. Още мокър, той намери верния си бележник и потърси телефонните номера на всички свои тела. Знаеше, че по това врем телата се търкалят по плажовете, но от дузината поне два телефона щяха да откликнат.

Посегна към слушалката. В същото време телефонът иззвъня. Това го накара да се усмихне и пусне хазартна реплика:

– Олекна ми, Краси, чаках това обаждане.

– Станала е грешка – изненада се гласът от другата страна. Нещо в набирането.

– Вие не можете да грешите. – Манев се окопоти светкавично. – Ако е грешка, ще се окаже нелепост на съдбата. Отсега нататък нито вие, нито аз имаме право да грешим, животът на всяко живо същество е еднократен.

Гласът назова номера.

– Същият – съгласи се Манев. Той подобряваше все повече настроението си. – Само че отпред с 44.

– Извинете – каза тя.

– Ще затворите, така ли?

– Понеже не търсех вас,

– Ами, то, аслъ, кой ли може да ме търси мен? Мен кучета ме яли, нали?

Да легна да умирам.

– Ми легнете си.

– Но с вас.

– Изглеждате ми маниак. – Гласът се луташе, двоумеше се да продължи ли, или да не продължи. – Смеете ли да кажете кой сте?

– Петър Манев.

– Наистина маниак. – Манев си представи как тя мисли за горещия летен предобед с празен въздух, празни крачки на хора, скучно нажежено време. – Погрешно сме се свързали, разбрахте ли?

– Но завинаги.

– И по евтин начин.

– Тогава хлопвам слушалката!

Наистина хлопна слушалката, но сметна че е заредил достатъчно подсъзнанието ѝ не само с телефонния си номер, но и с името си.

Хавлията бе попила влагата на кожата му, захвърли я и за втори път тая сутрин ритна кутията от Лондон. Сети се, че тъкмо сега му е времето да разгледа най-послед маймунската дреха изцяло. Оказа се, че комплектът се състои от девет части. Подреди ги върху килима. Първото нещо, което разбра, го изненада – кожата не бе предназначена за деца, не за детски игри бе скроена тя; в нея можеше да се побере само възрастен. Пак го бяха метнали, него навсякъде го мамеха, при всички покупки в магазините; все повече се убеждаваше, че лицето му има будалешко излъчване.

4.

Към единадесет отиде в предприятието, остави няколко писма от Африка. Шефът го прие уж за десет минути, а празнословиха до дванайсет. После се полута из улиците, те отново не му харесаха, но реши, че София е неприятна само понякога, кога точно – не можа да си отговори. Най-приятното място в този град, естествено, винаги му се струваше неговото собствено жилище. Реши да обядва в “Кристал”, просто така, да се убеди че този претенциозен ресторант наистина не е за пред хора, поне за такива като него. В сенките на паважа младежи пиеха кафе, бяха потънали в странен забързан брътвеж, който нямаше нищо общо с горещината. За какво говореха, какво ги вълнуваше, можеше ли да се долови дори искрица от мисъл в изреченията им, Манев не знаеше, откъде да знае, как?

Докато келнерите го преценяваха, преди да се приближат, той се заизмъква.

– Няма ли да останете? – запита го този, който минаваше за обер и май го познаваше.

– Ще загубя доброто си настроение – отвърна Петър Манев и така поне мъничко помрачи настроението на келнерите.

Накупи зеленчуци, сирене, хляб; у дома се съблече по гащета; пригответи класическа доматиена салата и се наобядва с чувството, че само заради подобно удоволствие има смисъл да долетиш от който и да е континент.

– Краси, чакам те!

И този път не се оказа Красимира, обади се Славка, пожела му добре дошъл, а след това поиска да знае доволен ли е от почистването. Осведоми я, че ластичният чорап против разширени вени е купен, може да си го вземе от чекмеджето на шкафчето. Фактът, че още един човек притежава ключ за жилището му, събуждаше особено приятно чувство у него. Славка му бе завещана от родителите, по-точно от баща му, изглежда че някога тя е била жена и за допир – Манев смътно си спомняше някои факти, тази жена тогава често се изпречваше пред него, било в кухнята, било в хола. В съблемни моменти Славка сигурно е отменяла болнавата му майка и е доставяла необходимите мигове в напрегнатите дни на видния столичен юрист Геро Манев. Манев-младши нерядко се е питал къде ли е ставало това, сега вече за него нямаше съмнение, че сливането им се е осъществявало в таванската стаичка.

Какво ли прави тази стаичка? Представи си я затворена, прахът се трупа ли трупа върху детските му играчки и големия холандски глобус на света; тишина и застояло време, нищие време, неприкосновено, затворено. Мястото на маймунската кожа, която му струваше 140 английски лири, беше само в тази стаичка, при глобуса и стария „Диамант“. Какво ли е станало и с велосипеда? Нарамн кутията, после дълго търси ключа и като не го намери, все пак понесе излишната вещ по стълбището, решил да опита всеки един от многото ключове.

Вратата обаче се оказа отворена, прозорецът на стаичката откряхнат; лъхна го характерната за подобни тавански кътчета горещина, но особено го изненада подредбата: радиото, което каканижеше тихичко и вентилаторчето, с неговата слаба разхладителна струйка. Сух спретнат мъж над седемдесетте вдигна глава. Като го видя, той се изправи и му напомни, че някога са се раждали значително по-възпитани хора. На Манев му стана ясно, че непознатият поправя часовник.

– Сигурно живеете тук и аз напразно ви безпокоя.

– Не се притеснявайте, господин Манев. – Непознатият махна монокъла от околото си. – Ще напусна до един час, нямам какво толкоз да прибирам.

– Навярно сте близък на Славка.

– Да, господин Манев, много близък.

– Часовникар ли сте?

– Не може да се каже определено. Заповядайте. – Той изключи радиото, погледна посетителя и сякаш направи своята мъдра и сурова оценка. – Оставете кутията на леглото.

– Не се безпокойте. – Кой знае защо, Манев притисна кутията към гърдите си. – Долу има предостатъчно място.

– Добре дошъл, господин Манев.

– Струва ми се, че сте доста приятен човек – рече собственикът на жилището. – Добре че се качих!

– Лично аз не мога да ви обясня много неща, това по всяка вероятност ще направи Славка, но повтарям: готов съм да напусна веднага, имам къде да отида, имам дъщеря, имам син. Казвам се Ангелов.

– Спокойно, господин Ангелов, продължавайте да си поправя те часовниците, изобщо – продължавайте си и ме смятайте за човек, който може да ви желае само доброто.

– В това съм сигурен, господин Манев. – Високо окаченото вентилаторче раздвижваше тънката му ярко бяла косичка. – Уверен съм.

По този начин кутията се озова отново в хола, но тя сега не го занимаваше толкоз, собственикът на апартамента неочаквано бе принуден да си припомни онова, което двайсет и седем години успешно забравяше – една сутрин в кухнята се притисна към доверчивия разкошен гръб на Славка, понесен от слепите нощни очи, напращял от мъгливите си юношески гърчове. Както бе залепен за нея, Славка – на колко ли е била тогава? – извърна ръка назад и я постави върху главата му, изви се внимателно и го отстрани деликатно от себе си и внимаваше да не го пресече, на нея ѝ беше съвършено ясно, че той вече мокри долнището на пижамата си...

Целия следобед слуша музика, спа и чете, накрая пак настана време за душа, после потърси чукче и гвоздейчета, мамеше го обширната стена на хола, обременена само с две картини – пейзаж от развълнувано, ала хармонично прииждащо към брега море на Мутафов и няколко софийски къщи на Георги Павлов. Без да си дава сметка за това, което върши, кич ли е или не, той внимателно прикова маймунската кожа върху бялото пространство. Като се оттегли и погледна към кожата, отначало тя му заприлича на експонат в музей, а после се превърна в гоблен.

5.

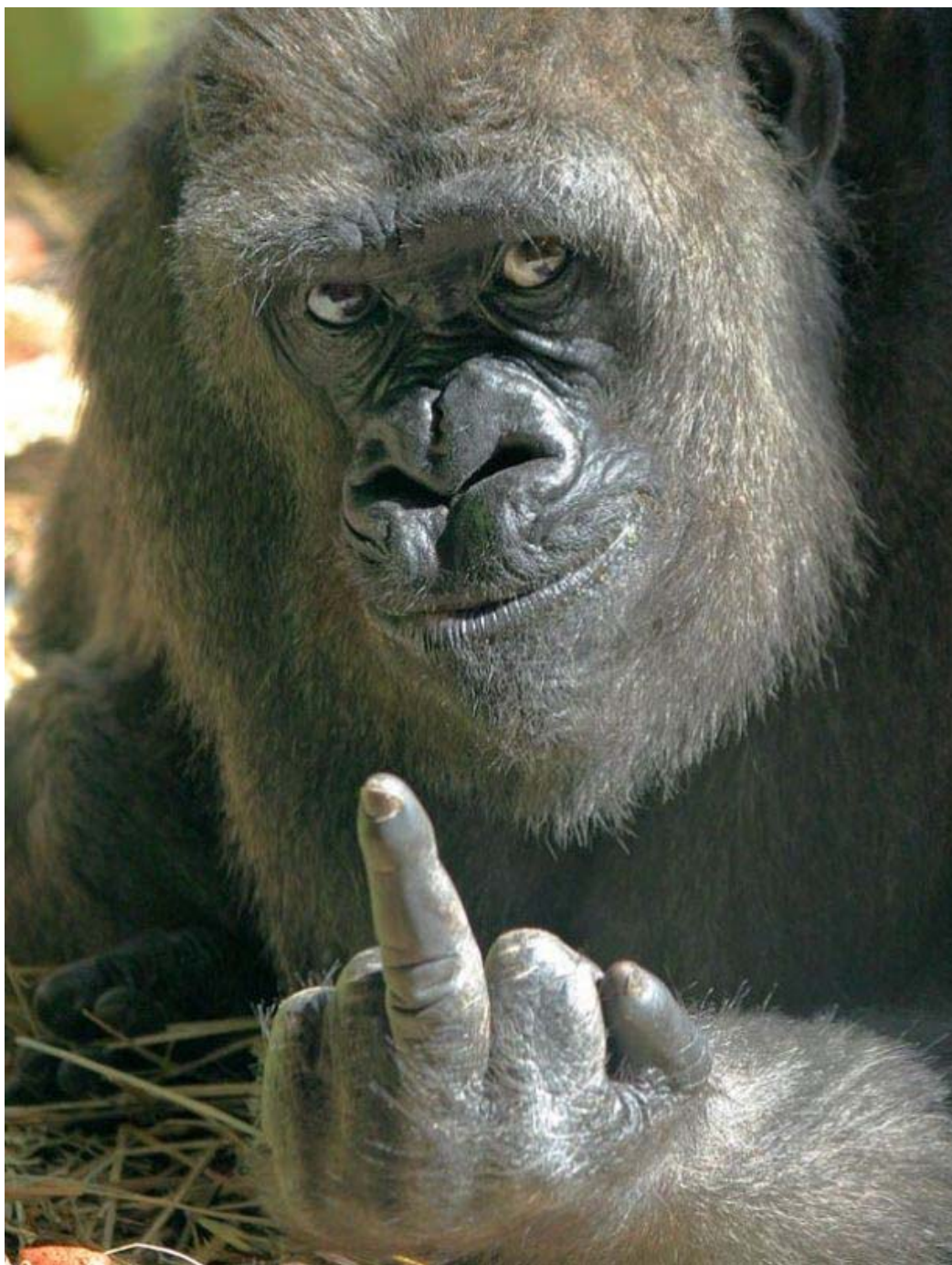
Всеки божи ден, без да ще, Манев съзерцаваше кожата; тя магнетизираше жилището, привличаше вниманието на собственика, предизвикваше у него особена порода екхибиционизъм на човек, който наблюдава свитото знаме на собственото си любовно крушение. Това обаче от една страна. След време маймунската кожа показва, че притежава и друго въздействие – пукаше му на Манев за любовното крушение, – маймунската дреха, изработена по блестящ начин, до пълното наподобяване на истинската, бе започнала да го зове. По всяка вероятност, така предположи той, маймунските кожи, където и да се намират, истински или имитации, след продължително съзерцаване се превръщат в зов. В случая мисията на висящия в хола атрибут се състоеше в това да убеди Манев, че покупката в Лондон и грешката в магазина, където му пробутаха не кожа за детска игра, а горила за карнавал, не може да се възприеме като случайност, а за трик на съдбата. Всъщност, след като се вира десетина дни в придобивката си, постепенно събуди у себе си чуждото за неговата особа нелогично мечтание да се напъха в кожата.

6.

Комплектът се навличаше лесно. Манев се убеди в това една сутрин. За голям късмет както горнището, така и долнището му прилепнаха, и то дотолкова, че го накараха да ги усети по-удобно от всеки свой костюм. Едва сега обърна по-сериозно внимание на детайлите: силно впечатление му направиха ноктите на ръцете и краката, но изражението на „лицето“ го поразя, в него липсваше каквато и да е бутафорност, там създателят си бе поиграл най-много, особено при отворите на устата и очите. Като повъртя още малко главата на маймуната в ръцете си, геологът Петър Манев взе, че нахлузи меката маска,

усети как маската дружелюбно го приема за свое съдържание и спокойно се приближи до огледалото.

Стенното огледало отрази в цял ръст една истинска и, може да се каже, красива в своята свирепост горила. През цепките уж гледаха неговите очи, но къде бяха те, къде бяха хлътнали, удавени под навесите на изумително моделираните челни кости и подобие на вежди? Поразътпка се по килима – паметта на окото го въведе сред безгранична гора, в която той витаеше като персонаж с неопределена идентичност – и разбра, че няма проблеми с вървенето.

Тялото му се настаняваше доверчиво в новата своя обвивка, след всяка измината минута той усещаше как психиката му се старееше да напусне регламента на човешкото поведение без никакви мотиви, ей така, навярно се подчиняваше на непознати, скрити в дън душата стремежи, да се взриви най-после характеристиката на възела от системи, съставляващи комплекса „хомо сапиенс“.

Телефонът звънна, Манев погледна апарата и се поколеба, накрая го прехвърли в скута си. Докато уплашено наблюдаваше в огледалото как една горила борави с комуникационна уредба, чу женски глас. Гласът изричаше нещо, то му се струваше важно, ала Манев не можеше да се съсредоточи – продължаваше да наблюдава с вълнение, дори с ужас, техническото съоръжение в лапите на чудовището.

– Обаждам се да продължим диалога – рече гласът. – На мен ми е любопитно какво може да мисли един мъж, който не се поколебава да открие името си, след като е изрекъл глупост. – Понеже от другата страна на телефона се мълчеше, тя почти извика. – Ало, греша ли?... Петър Манев!

Петър Манев изслушваше всяка дума, но не можеше да отвърне, ценните мигове да се включи в разговора изтичаха и той правеше усилия, обаче от процепа на маймунската глава изтичаха само хрипове. Стана му ясно, че през устата на озъбената горила е немислимо да се промъкне дори най-простата човешка реч.

Непознатата каза още няколко изречения и затвори. Манев върна слушалката на мястото ѝ, употреби усилия докато освободи главата си. Съжаляваше, беше претърпял нова загуба, но този път не му се щеше да изрече на глас любимата си фраза „който губи – печели“, не можеше да се откъсне от убеждението за явна липса на късмет, напоследък живееше в очакване на този звън: кажи, как да не те е яд, тъкмо тогава да бъдеш една безсловесна маймуна, която може да пълни мембраната само с неразбираеми звуци.

И все пак раздразнението му се разсея бързо, непрекъснато прииждаха и го обсебваша нови усещания, те бяха наситени с приятна мекота и той не проумяваше с какво точно да си ги обясни – дали със студеното си интелектуализирано отношение към света, или с притаените пращинки от инфантилност.

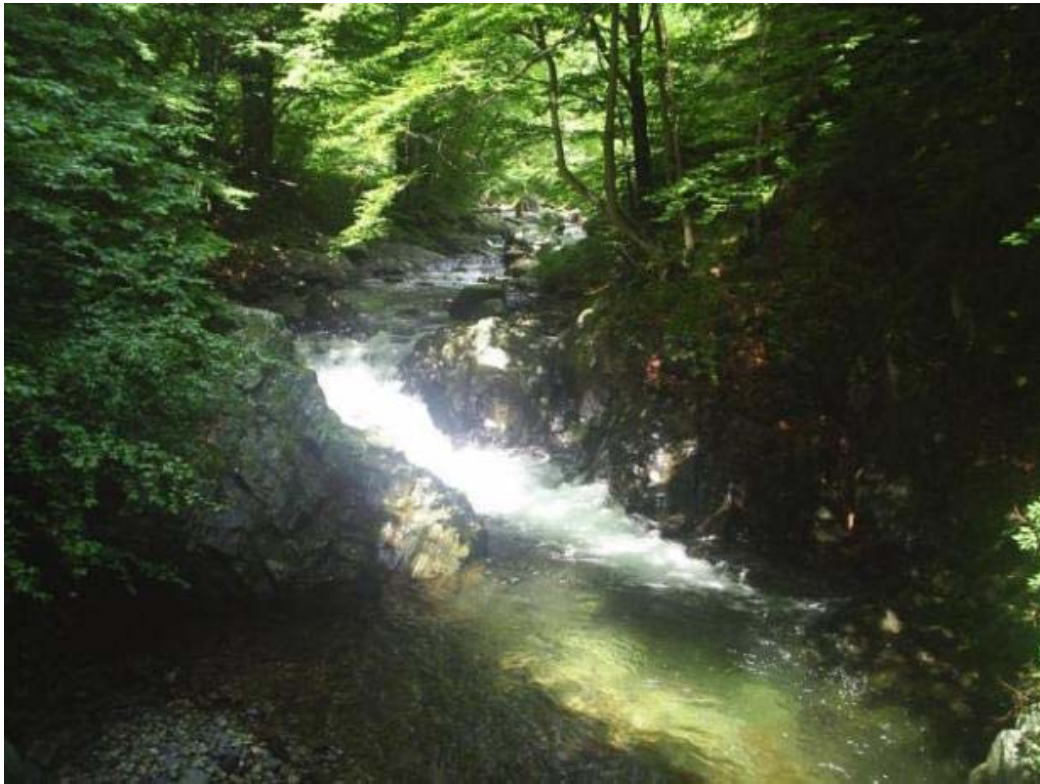
Не мисли, глупако, каза си, не разсъждавай излишно, защото никой не те бие по главата да го правиш, а играй най-простата игра, както я играят децата; и достигна до заключението, че влизането в кожата на една маймуна може да предостави на някои хора един-единствен вариант – влизаш и нищо повече, най-много да се задушиш; но за други хора влизането в маймунската кожа разкрива известно разнообразие – от невинната весела игра, до спасителния кей за пробития кораб на някоя трагическа, или най-малкото отчаяна личност. Петър Манев обаче още с обличането на маймунската кожа откри единствения за себе си вариант – да обсеби нейния еднолинеен вътрешен смисъл: да задоволи дремещата в него религия за другата форма на живот. Ето защо, вместо да се ядоса от загубата на двете женски бедра, Петър Манев се приближи отново до огледалото и отново видя голямото, всяващо страх животно. Ала за да бъде истинско, поне по външния си вид, на животното му липсваше нещо съществено – стоеше прекалено изправено. Човекът в кожата се досети, че трябва да се поприведе, после той повдигна леко глава и отпусна ръцете си пред тялото, охо!, това е друго, туй се вместише във вечния порядък и прилягаше на всяка уважаваща себе си горила.

- Аз съм – каза Красимира Станева – това учудва ли те?
- Никак.
- Не бъди все същия фукльо, какъвто си откакто те помня.
- Че съм фукльо, фукльо съм, но наистина не се учудвам.
- Какво правиш?
- Двоумя се.
- Глупости, винаги си предпочитал Южното крайбрежие.
- Този път се чудя на море ли да отида, или на планина.
- Ти? – Мембраната се задави от смях. – Планина? Ти? Сега пък какво те прихваща, какво има, защо на планина?
- Не знам.
- Наистина не знаеш. – Беше сигурна в искреността му. – Много се завъртя из София. Видели те в басейна на японския хотел.
- Защо се обаждаш?
- Казах на Пламен, че си му донесъл най-последната кожа.
- И подскочи.
- Подскочи другият.
- Това е интересно.
- Че е подскочил другият? И той не е малко луд. Намислил е сценарий, да си играят с Пламен.
- Искаш да му я подаря ли!
- Да му я продадеш.
- Обещавам, че след две години ще му донеса.
- А тази?
- Употребявам я аз.
- Ясно. – Гласът на Красимира влезе в равномерния си всекидневен ритъм, – Извинявай, не исках да те уязвя. Искам да ме разбереш, желая искрено да ти се извиня.
- А знаеш ли, че няма за какво?
- Ще ти се обадя пак.

9.

Пежото влизаше хладнокръвно в занемарените пътища, преодоляваше ги, държеше се мъжки по неравния, враждебен за автомобилите терен. Понеспокоен беше шофиращият, той не се взираше само напред, както правят шофиращите, той въртеше глава наляво и дясно, проучваше гората край пътя. От гората идеха разочарованията, нещо в нея не му харесваше, не му се нравеха боровете, Петър Манев изобщо игнорираше боровата гора, а доколкото схващаше в момента, иглолистниците преобладаваха навсякъде. По тези мизерни височини би трябвало да лудуват букаците и габърът, такава я помнеше той местността от детството, такава очакваше да я намери. Накрая разбра, че трябва да се примири с тия открития, както се беше примирил например с някогашния поток, сега на негово място пълзеше тихота, без ромон, никаква пенливост. Накрая успя, намери една полянка, тя би му свършила работата, колата стигна до нея, да, по тоя въпрос възраженията му отпаднаха. Настроението се подобри още не само заради лешниковите храсти наоколо, но и от уханието на горските цветя. Встрани зрееха едри къпини – обичани плодове пак от детството – и като се заогледа, почти се убеди, че ще открие ягоди.

Поослуша се, не можа да долови грохота на магистралата, нищо не чу, нищичко, а това го зарадва допълнително.

После срещна стареца.

– Чичо, къде отиваш?

– Горе.

– Какво има горе?

– Нищо.

Човечецът си беше бая възрастен, небръснат, с отрита капа, мръсна риза без яка и закръпено тук-там елече. Очите му отразяваха вътрешна тъмнина и отчаяна безпросветност. На кръста му висеше мизерно избеляла, отгъняла от употреба торба. Магарето му, изглежда, не е било почиствано от месеци, търкаляло се е, насъбрало е по себе си вековна прах и шума. На очукания разпарцален самар висеше много стара, вероятно още от балканската война матара с трудно разчитаеми драсканици, инициали на хора, войници, падали на бойното поле или пък умирали спокойно на одъра.

– А какво ще правиш там?

– Нищо.

– Няма ли да вземеш нещо, да го донесеш долу?

– Кво да донеса, нищо няма да донеса.

– Тогава защо се качваш?

– Ми работата.

– Каква ти е работата?

– Ми, никаква.

– На колко си години?

– Минах ги.

– Кое си минал?

– Осемдесете.

– Май ще събираш съчки.

– Такава работа.

- Кога се връщаш?
- Ще си ходя на село.
- То не е ли назад?
- Напред е.
- През планината?
- През.
- Добре де, планината прехвърляш ли я?
- Може.
- Не може ли да се заобиколи?
- Може.
- Значи няма да се връщаш.
- Няма.
- Да те почерпя ли ракия?
- А, не.

Старецът затътри нозе след магарето, на което, изглежда, разговорът бе дотегнал, та взе да се отдалечава.

Манев отвори багажника и хвърли на тревата двата пакета на палатката, после бръкна в хладилния куфар, извади бутилка и глътна малко блек лейбъл, приседна върху топлата земя, загледа се в листата, между тях бледооранжевите разлистници на лешниците му напомниха, че земята все още се напъва и, слава богу, все още ражда по нещо и за катеричките, и за хората.

10.

Гората му поднасяше още приятни изненади, нейната сърцевина му натрапваше девствеността си, една непокътнатост, която той не очакваше, такава, каквато искаше да открие: митическа, разкошна ботаническа ритмика,

обезобразена само в периферията. Където успя да проникне, той не видя нито един бор – широки листа, хармония, редуване на слънчеви петна със сенки, хладина и припеци, всичко потънало в шеметна тишина, ухаещо на корени и небе, на мъхове и гургулични човки. Намери най-после ягоди, изяде шепа от тях и ако се наложеше да търси още, би могъл да открие. Разбира се, едва ли му предстоеше да стигне чак пък дотам, играта щеше да му омръзне, но колкото и да издържи – часове или дни, – на него му харесваше, нравеше му се новия образ, новата походка и не на последно място – съзнанието, че е първия човек на света, заживял доброволно като горила.

В началото опресняваше познанията си за гората, натрупвани през детските години: тогава природата му се извяваше несъзнателно и еднозначно. На сегашната му възраст обаче след дългото лутане по железобетона и асфалта, подир хиляди изчетени книги и десетки философски концепции, той очакваше да проникне в заобикалящата го материя задълбочено, аналитично и диалектически. Така се бе отнесъл той за съжаление преди няколко години и

към африканската джунгла – нямаше го поривът, нито опиянението от юношеските романи: всичко се оказа прагматизъм, стръв на добре дресирана геоложка хрътка. Сега опиянението бе налице – можеше да си го признае, – след като маймунската кожа му прилепна като ръкавица, усетил необяснимата надежда, че ще успее да се отскубне от човешкото си битие, мислеше само за едно – да избегне сложните преходи – ставаш горила и толкоз.

Че е луд си го знаеше, иначе как; и все пак, понякога му се струваше, че не е луд. Можеше ли да предположи, че претърпява възрастова деформация? Пък де да знае. Някакво психическо терзание? Стрес? Трагедия? Нищо подобно. Напоследък душата му ликуваше, вървеше му в работата, вървеше му в обикновението, само дето не му се женеше и тази пуста натрапчива мисъл, че си е роден за стар ерген, за самотно съществуване, без уханието на бебешките пеленки.

11.

През нощта захладня, студената лунна свежест го събуди няколко пъти. Вместо да тръгне към пежото, към опънатата за всеки случай палатка с пухен спален чувал, той измърка от щастие, само се присви още в леговището си, в шумоленето на ланските листа, събрани от мечка ли, вълк ли, един бог знае. В будните си мигове не пропускаше да се вслушва и в движението наоколо – истинско преселение на всички страни. Не желаше да се самоизлъгва, но той бе сигурен, че някои от минаващите животинчета се спираха до него, за да преценят новото присъствие в гората на нещо колкото огромно, толкоз и непознато, примъкнало се отнякъде да ги безпокои, да отнеме част от храната им. Призори острите слънчеви шишове осветиха сърна и сърненце, зърна ги на няколко метра от леговището. Дали не може да удари с нещо малкото, а после все ще намери начин да го изяде, дори сурово. Всичко се развиваше благополучно, само това стържене в стомаха. Изправи се и раздвижи крайниците си. Жажда не изпитваше, нямаше смисъл да се спусне към поточето, зовеше го споменът за вчерашния къпинак.

Зрелите плодове заблестяха пред него и много му се щеше да се налага набързо, но за тази цел се налагаше да оголи пръстите си, да смъкне ръкавиците на горилските ръце. Това той нямаше да стори, правилата на играта не го разрешаваха. Изяде почти всички узрели плодове бавно, стомахът му си остана празен и въпреки глада, радваше го лекотата на тялото, на движенията му. Беше удобно време за тренировки. Отначало преодоля остър скалист наклон, а после се качи на стара самотна круша. Твърдите ѝ плодове още не ставаха за ядене, но разкошно разположените клони улесняваха упражненията. Тук той започна за усвоява пребиваването по дърветата. Еластичното му тяло се справяше леко с препятствията, изобщо кожата, закупена за сто и четирийсет лири, му носеше само радост и предчувствия за неизпитвани досега вълшебства.

Мечката бе застанала на пролуката за къпинака. Наблюдаваше заниманията му – кой знае от колко време – навярно учудена и може би загрижена за съдбата си. Тя видя как между клоните шаваше уж човек, а не беше човек, човекът не може да лудува така по дърветата. Горилата, от своя страна, също съгледа мечката и също се замисли по свой начин: това, че се появи дори мечка е добре, гаранция че насам не се мяркат хора, но какво ли би се случило, ако сляза от клоните и застана мирно на земята? В същност не съществуваше голям риск – при първата заплаха горилата можеше да се върне в клоната. Така и реши тя, слезе. Стояха неподвижно по местата си и се гледаха,

може би премерваха достойнството си, а може би ината. Все пак горилата бе разбрала далечната същност на диалога – да, тя стърчеше на пътя ѝ, – щом се покатери обратно на дървото, мечката мина бавно по пътеката си, която я заведе при къпинака. За съжаление там звярът не можа да намери зрели плодове. Случайно ли погледна той към ствола на крушата, горилата не съумя да отгатне, тя успя само да установи, че за къпинака, който дарява на света всеки ден зрелите си плодове, ще се породи съперничество. Това донесе допълнителни радости на Манев – ето че с появата си още на втория ден се включваше в суровото естество на гората.

12.

Двойка гривеци се настани в клоните на крушата, горилата усети пърхането им над главата си, беше чула дори свистенето им във въздуха. Погледна и видя, птиците се задъхваха в стремежа си да се налюбят. Бързината с която взе решение я изненада, горилата слезе на земята и грабна камък. Преди да го запокити, тя се поколеба, но правилата на играта я позоваваха да завърши започнатото – камъкът полетя и удари женската, слабо, силата му нагоре се бе умъртвила от земното притегляне. Мъжкият политна, ала се върна незабавно, учуден че любовницата му се мае между листата. Малко преди да падне, тя се закрепил във въздуха, после се издигна колебливо над дървото, а това подсказва на любовника, че нещо се е оправило. Злосторникът се взираше нагоре с угаснало упование, гривеците изчезнаха, без да осъзнаят какво се беше случило всъщност и как може така да им бъде прекъснато не какво да е, а непоносимото пъклено упорство да влязат един в друг.

Горилата ликуваше, тя тръгна към потока с убеждението, че е довела нещата до най-чистия им израз – запратила бе камъка точно в тялото на птицата, останалото е случайност – днес жертвата се измъкна, но утре едва ли ще ѝ се удаде; дълбоко посаденият нравствен зародиш в човешкото поведение постепенно трябва да залинее и накрая да бъде изтръгнат, иначе планината и гората не обещаваха добри времена за стомаха. Като се огледа на всички страни – вирчето на потока се намираще на открито – горилата полегна и доста трудно се напи с вода. Искаше да поостане на огряното от слънцето място. Огледа се още веднъж, водата мамеше животното, но рискът да се сблъска точно тук с най-големия му се враг, човекът, нарастваше. Излегна се на скалата, затопли се, пожела да напече настудувалите се през нощта стави. Така нямаше защо да се озърта, сблякъл кожата, вече гол, сигурен не само за безопасността си, но и за своята сила, върнал се в господарската общност на човека, Манев клекна в плиткото вирче. Водата го покри, погали тялото му, погълна солта на потта му. Изпълзя обратно на скалата. Слънцето печеше, както се полага за юли, небето гореше с трепетно сияние, всичко си беше на мястото, дори по-добре от предполагаемото, природата дишаше сърдечност и благородство, но Петър Манев сбърчи вежди и реши, че всичко е само празна празнота пред необузданото безумство да се напъха минута по-скоро в маймунската кожа.

13.

За осем дни беше отслабнал седем и половина килограма. Пристъпи под душа с намерение да прекара там поне половин час, а издържа само няколко минути; бързаше, бързаше да се нахрани. Както бе по хавлия, напълни тигана с шунка и яйца. Срам и позор – вместо да нареже хляба, той го начупи грубо и като си повтаряше: глупако, яж бавно, дъвчи прилично и спри до разумната граница, Петър Манев омете и тигана, и хляба, едва тогава дочу как касетата дрънчи Брукнер, а телефонът звъни ли, звъни.

– Подлудихте ме! – заговори тя. – Направихте ме на нищо! – Манев понечи все пак да се защити, но тя не му даде думата. – Заинтригувахте ме и звъня всеки ден. Когато го няма мъжът ми, звъня непрекъснато. Къде ходите! Трамвай ли ви блъсна? Трепя си главата и не проумявам какво можете да правите без мен. Кажете нещо, защо мълчите, говорете!

– Как ви е името?

– Мирослава.

– Вижте какво, Мирослава, вие знаете ли, че гората и планината не са в състояние да изхранят една маймуна?

– Знам, повтаряла съм го и другаде, но кой да повярва.

– Тогава, защо не ми казахте?

– Не ми дадохте думата, говорехте за „Илиадата“.

– Хей! – Сърцето му се препълни от възхищение. – Я елате насам, с вас ще могат да се направят някои неща.

– Покорихте ме с туй, че се представихте – повтори Мирослава когато Манев ѝ отвори. – Беше почти половин човече, мъничко, постно женче, можеше да се побере в чекмеджето на бюрото му, некрасиво момиченце с микроскопично вирнато носле, дребни крачета, дребни ръчички, дребни бедърца и дребни гърдички, които трудно личаха под блузката, по-скоро се предугаждаха. Загледа се в него. – Охо!

Прегърна я, отдели я от пода, докато я внасяше в хола обсипа лицето ѝ с целувки.

– Нали няма? – запита домакинът.

– Никога.

– Да си отидете?

– Обещах де, трябва ли да се повтаряме?

Целуваше го право в устата.

– Да не лъжете?

– Защо сте брадясал?

– Играя на маймуна.

Постави я в креслото.

Мирослава го изчака без да помръдне, заглеждана в картината на стената. Мъчеше се да реши неволно заложения в платното ребус: някакъв непознат млад художник се беше доверил в повече на склонността си да подражава и тя сега се питаше, щеше ли да има картина, ако младият човек се беше доверил повече на таланта си. Манев се върна, пръскаше одеколон в избърснатото си лице. Отново я взе, пренесе я в спалнята. Нейната миниатюрност се оказа завършена отвсякъде, Мирослава си имаше от всичко по малко, домакинът я оприличи на арпаджик, стори му се, че ако я посее в земята, от нея догодина ще голяма сочна жена, с по-зрял и по-тежък аромат, а не като тоя – Мирослава ухаеше на пролетни мерзости.

– Приличаш ми на капчица по човката на канарче, което току що е пило вода – рече той.

– А ти ми приличаш на бизон в отпуска. И почти не си личи че си циник.

– Правя каквото мога да се превърна в маймуна – призна си Петър Манев след един час, когато се върнаха в хола. – Не зная защо, но усилено се стремя да напусна човешката си обвивка и чат-пат успявам.

– Ако успееш, като резултат ще влезеш в друга форма на живот, а от туй няма нищо по-приятно.

– Приятно? – Погледна я с подозрение, че го иронизира. – Само?

– Усещаш ли колко силно се обикнахме? – Тя отвърщаше на целувките му, той не спираше да я целува, удавен от миризмата на собственото си тяло, удавил миризмата на нейното прозрачно телце. – За мен ти си всичко, аз те обичам наистина.

– Ти си единственият човек на света...

- Знам, знам.
- ...пред който разкрих тайната си и то само две минути след като те видях.
- И това разбрах, мили, ти мразиш хората и живота, но тъй като не ти липсва великодушие, мразиш и себе си.
- Искам да бъде нещо друго – замисли се той.
- Ако успееш, ще постигнеш непостижимото. Хората твърдят, че се прераждат в каквото и да е там животно. Ти ще го постигнеш обаче приживе и вместо мишка ще бродиш като горила. – Мирослава зърна ръцете си зад врата му, отново я удиви факта че са мънички, като ръцете на порцеланова кукла. – Кога заминаваш?

ВТОРА ЧАСТ

14.

Пред нея се разиграваше нещо познато, като да речем, от телевизионните научно-популярни филмчета: питонът отнасяше някакво животинче, то приличаше и на заек, и на катеричка, хрипливите крясъци наподобяваха скърцане. Захапала го за хълбочето, змията спря до ерозирал, обрасъл със суха тревица камък и започна да поглъща храната разсеяно, дори не си направи труда да я насочи към глътката си от друга, по-удобна страна. Безпомощните крясъци на нежното животинче заглъхнаха, преди да потъне в дупката; питонът се поотпусна лениво, може би си отдъхваше, по всяка вероятност вътрешностите му се гърчеха и придвижваха крехкия улов към стомаха, мозайката на кожата му

потръпваше като повърхност на езеро, погалено от бриз. След като си свърши работата, питонът полежа с леко издут корем известно време под слънцето и се оттегли зад камъка. Горилата остана на мястото си със спомена за неговата зловеща, отразяваща късната светлина на следобеда пластичност, почувствува се щастлива, беше видяла класически епизод, но от друга страна, човекът в нея се усмихна иронично от мисълта, че джунглата му се разкриваше от самото начало с един от атрактивните си шаблони.

Ослуша се, шумът който чу, подсказа на човекоподобие, че нататък по пътя би трябвало да срещне река. Тръгна отново и скоро се натъкна на широк, нахсан тук-там от пяната си бърлив водопад. На повечето места гладката завеса на водата отразяваше спокойното горене на залеза, миришеше на влага, пулсираха цветовете на дъга, падащата стихия пулверизираше облаци от воден прах и прохлада към горилата. Добро място за живеене, сметна тя, но от друга

страна разсъди, че шумът на водопада постоянно ще дави опасните, застрашаващи живота ѝ шумове, а и този типичен за Африка воден спектакъл няма как да не тегли към себе си туристическата сган.

Стараше се да проникне в невъзможни за обитаване зони, да ги прекоси, така си представяше тя – пресече ли поне една такава зона, обезателно ще се натъкне на рая. И понеже отново настъпи часът, в който ѝ се налагаше да избира мястото за нощуване, побърза да се отдалечи от водопада. Неочаквано се озова сред дървета-призраци – листовината и тънките клони на тези дървета липсваха, в безтревната сива площ стърчаха само дънери и овъглени стволоче, устояли на отколешен случаен или нарочно предизвикан пожар. Щом влезе в мъртвото пространство, превърнато в застинала чугунена приказка, горилата му вдъхна обемност и го осмисли; като застана сред дърветата, тя обогати настроението на графиката с още по-дълбока безнадежност. Тук огънят бе разчистил всичко излишно и можеше да се нощува по-спокойно.

Избра място до широк, затоплен от слънцето дънер, сви се и веднага потъна в гърлото на съня.

Призори развиделяването не освежи много настроението на пейзажа – светлината изтъкна допълнително отчаянието на всяко дърво, но като се огледа, особено като се поразходи, горилата разбра, че предпочита да остане само тук. На север започваше неизвестно колко обширна полусавана; на юг – вече знаеше – водопадът, половин час път; на изток – река, а на запад изведнъж се изправяше като стена тъмната незасегната от пожара джунгла. На човекоподобие то му предстоеше тепърва да обходи и проучи всичко, особено находищата на храна. Преди това обаче му се налагаше да свърши най-важното – да се отърве от пакета. Мъкнеше го вече шести ден от точката, при която го стовари таксито – началото на истинската африканска гора; там съблече дрехите си и облече кожата. Внушителен моряшки чувал от гумиран плат и неръждаеми ципове побра стратегическите му вещи, от сега нататък чувалът щеше да се превърне в метафорична поанта, пристанище по обратния път към реалния живот, в случай, че джунглата не можеше да му предостави жадувания по-съвършен свят.

15.

Торбата намери сигурното си за оцеляване място – привързана сред джунглата, прикрита отвсякъде с листа и лиани. Стъблото на избраното за тази цел дърво бе дамгосано долу с нож – три успоредни, дълбоко издълбани линии. В един от джобовете на сака се побра и бележника. На първата му страница пишеше:

„Намирам се на половин час от Широкия водопад. Името на водопада е измислено от мен. Широкият водопад отстои на шест дни път от последното селище Ману. Селището Ману е крайната точка на дълъг асфалтов път в полите на планината. От селището Ману до известния град Хара има точно четиристотин километра. Изминах ги с такси. Всеки понеделник в Ману пристига автобус. Автобусът заминава на другия ден обратно. Ману може да ми предложи единственото място за нощуване – къщата на отец Мортимър. Отец Мортимър е единственият човек на света, който знае, че съм тръгнал към най-тъмните зони на джунглата, но не знае защо. Петър Манев, България, София 1000, ул. Шейново 33.“

Щом закопча последния цип на чувала-склад, човекоподобие то се спусна на земята и се запита: добре е да знам защо всъщност написах тия няколко реда

и си отговори: може би ще загубя координатите на човешкото съзнание и ако случайно не съм забравил да чета, ще разбера кой съм бил и къде трябва да се върна, а в случай че съзнанието ми се е затрило съвсем, ще бъда още по-добре.

16.

Джунглата, реката и саваната внушаваха денонощното си загатване за ред, връзка и равенство. Всички физически, биологически и ботанически форми бяха строго осъразмерени и втъкани в равномерния ритъм на извечността, разбира се, без последния апостроф на опожарената зона, ала и тази досадна подробност сякаш се вместише в пленителните мотиви на представите за черния континент. Сред свежестта и задухата, във вонята на гнилоча и аромата на орхидейните цветове, се изреждат непрестанните ритуали – от изяждането до раждането: поглъщане, рев, кръв, писъци, впръскване на отрова, задушаване, екстазна птича песен, пощене, кръсъци; въздухът е наситен с нещо, което те прави сънлив, но нямаш право да заспиваш, за да не бъдеш изяден. Реката тече бистра, тя е в горното си течение, рибите подскочат, а саваната кънти от копита на бързоноги, накрая идват хиените, те се движат след леопардите и омитат всичко, дори копитата.

Горилата се научи да изравя два вида вкусни гулии, а познатото ѝ от порано джаму – ниски, почти пълзящи храсти с плодове малко по-едри от орехи – насищаха стомаха ѝ като хляб. Тя обелваше кафявата обвивка и лакомо изяждаше нишестето с вкус на банан и мляко. Горилата вече рядко оставаше гладна, но ето че отново започна да я тормози необяснимо изострящата се стръв към месото. Месо тя не искаше да яде, стараше се да го заличи от менюто си, по простата причина, че не смяташе паленето на огън за любимо занимание на маймуните. И точно когато му се насъбраха десетина безмесни дни, една сутрин, недалеч от реката, погледът ѝ попадна върху гигантската земноводна жаба, наричана от камерунците виа-моа. Човекът, който се потайваше в горилата, беше чел нещо за вкусовите ѝ качества, той знаеше че гастрономите възнаграждават богато снабдителите си, заради този деликатес цяла мафия от ловци погазваха грубо забраната и малко се интересуваха, че трикилограмовите жаби са вписани в Червената книга на африканските животни. Човекът, който се потайваше в горилата, разглеждаше много внимателно екземпляра пред себе си. Тази виа-моа едва ли тежеше по-малко от два килограма. Той проучваше жабата от страни, мислеше си за Червената книга и съжаляваше хиляди пъти, че не си е приготвил предварително едно най-примитивно копие, най-обикновена заострена тояга, тя можеше да му свърши работа, защото никой няма право при подобни обстоятелства да пренебрегва кулинарните дарове на тропика. Червената книга!... Въпросът не се свежда сега до каквито и да е книги, а до туй – какво да се прави по-нататък. Човекът се канеше да поумува още малко, но в това време горилата скочи и похлупи земноводното. Жертвата издаде някакъв може би несвойствен за нея звук, тъй като вече бе покрита от неизвестното космато и се настърви, постара се да окаже все-пак някаква съпротива с мускулатурата си, но туй не ѝ се удаде, косматата преса я притисна от всички страни и бавно промъкна пръсти към гушата ѝ. Щом се увери, че гигантската жаба вече не диша, горилата се изправи и забеляза как на смешно разстояние от нея преминават три носорога. Мъжкият водеше самката си и малкото, пристъпваха спокойно, по господарски, изобщо от трите бавни животни се излъчваше тежест и достолепна тромава красота. В естествената си среда носорозите нямаха вид нито на тъпи, нито на свирепи персони, а още по-малко

на маски, които олицетворяват демоничното лице на фашизма и литературата и плакатното изкуство.

Човекоподобие то вдигна улова си, стори му се, че жабата в никакъв случай не тежи по-малко от три килограма. Пренесе я в опожарената зона, там събра съчки и като употреби лупата – все смяташе, че ще бъде за последен път и все отлагаше запокитването на скъпоценната вещ – запали огън. Не знаеше как гастронимите се справят с тези лакомства; човекоподобие то, въоръжено с втората си скъпоценна вещ – ножът, отдели стомашната част заедно с главата. Може би се лишаваше от някоя особено вкусна подробност, но как да узнае това – стомахът и главата бяха захвърлени. Върху жаравата легнаха четирите бутата и скоро въздухът от тревата до небето се обогати.

Обгръщаше го спокойствие и тишина. Естествено, макар и неизвестно как, миризмата на печеното месо, заедно с вкусовите усещания в стомаха му изпълваха косматото човекоподобие със самовъзхищение. Докато се хранеше, то сякаш виждаше дърветата да му се кланят, но туй което видя наистина бе, че едно дребно зверче с лисича муцуна, без да отмества поглед от него, хем похапваше, хем отдалечаваше с придърпване захвърлените остатъци от жабата, а заострените му ушички през цялото туй време се извърщаха на всички страни. Зверчето внимаваше по особен начин да спазва едно безопасно разстояние между двамата, но и да не се отдалечава чак пък толкоз от страшилището, в чиято компания се хранеше и което го предпазваше от други страшилища.

17.

Всичко съществуваше чрез движение: за да се нахрани човекоподобieto извършваше подвизи, за да утоли жаждата си, извървяваше път до реката. Често пъти оставаше там дълго, тогава се къпеше. Петър Манев разполагаше внимателно всяка част от маймунската кожа на брега, по този начин все пак подсушаваше и проветряваше материята. Той плуваше, после се грееше на слънчевите лъчи, съзерцаваше страстното топло небе от което извираше магнетична прозрачна пустота. Извън маймунската кожа той често си спомняше за необятната предишна преданост на Красимира, за дребните твърди форми на Мирослава и за подлостите извършени от него в София. Нямаше начин да забрави как бе офейкал от дребната умна женичка, сам не можеше да проумее как стана тъй, че на бърза ръка се озова от улица „Шейново“ – в джунглата. И като продължаваше да гледа пустотата на небето, Петър Манев се стараше да зачертае жените от живота си, но в долната част на тялото му все още тлееше твърдата сладост на спомена.

Разбра че го наблюдават, надигна се малко да се увери в това и отново се притисна до тревата, макар че тя не скри добре голото му тяло. Горилите стърчаха отвъд реката, застинали от изненада. Нито признак за безпокойство, по-скоро любопитство. Ленивата вода, горещината и тежката неподвижност на листата не предразполагаха към излишни движения и размисли. Най-последната горила се наведе да пие вода. По-дребната обаче – изглежда самката – стоеше все още загледана в непознатото притихнало същество.

Мъжкарят се изправи, от сплескания му, почти отсъстващ нос и от надочията му се стичаха капки. Без да поглежда втори път към непознатото същество самецът изчака да се напие партньорката му, след което горилите поеха пътя си срещу течението на реката – мъжкият напред, а женската след

водача си – груби, достолепни, в естествената им среда, пристъпващи уверено върху своята собствена земя.

18.

Срещата със „себеподобните“, които се бяха появили в оня паметен ден отвъд реката, поразява съзнанието на човекоподобие: в езерото на неговото златисто всекидневие бе хвърлен камък, повърхността му се изпълни с меки концентрични видения, възбудили безкрайната му благодарност за решението да напусне бъркотията на човешкото битие. Зарадва го поразителното сходство на неговата изкуствена маймунска кожа – докарана както по цвят, така и по косъм – с кожата на истинските горили, да не говорим за изражението на „лицето“. Трябваше да се коригира нещо, разбира се, можеше да се пожелае повече в походката: още тромавост, категорично привеждане на тялото напред и да посея оня безстрастен, а може би безстрашен блясък в погледа си, с други думи – да бъде затрита и последната човешка мъглица в очите. В оня паметен ден човекоподобие завидя на горилите, освен това направо изревнува: женската крачеше тъй предано до своя огромен и страшен покровител. Откъде идеха и къде отиваха те в своята великолепна самота? Тайна. Тази загадка обаче не обезсърчи човекоподобие, а го въодушеви до такава степен, че то понечи да си подсвирне, но не се получи нищо – от горилската уста не можа да излезе звук.

19.

Невероятно вкусното месо от кълките на гигантската камерунска жаба виа-моа вече все по-рядко обогатяваше менюто на човекоподобieto. След всеки изтекъл ден човекоподобieto привикваше с надземните и изкопаемите плодове, превръщаше се от всеядно във вегетарианско животно, а това внасяше допълнително въодушевление в битието му. Друго за отбелязване – упорито се отделяше от земята, приспособяваше се към ниските разклонения на дърветата – макар че статута на горилския живот не го задължаваше на това – там сви и първото си гнездо, измайстори го, доизкусури го почти като хамак от лиани и палмови листа. Свикна да търпи отровните и неотровните змии, установи правила на взаимоотношенията си с лъвовете, леопардите и слоновете, както и с гъмжилото от дребни маймуни, научи се да не обръща внимание нито на термитите, нито пък на стотиците други насекоми, впрочем, те разбраха, че е съвсем безмислено да хапят кожа, лишена от нерви и кръвоносни съдове. Човекоподобieto си служеше все по-сръчно при нужда с най-важния цип на „костюма“, разположен между нозете му. Все още употребяваше ножа и лупата, но възнамеряваше да ги захвърли в близко бъдеще. В най-лошия случай щеше да ги пхне в привързания към белязаното дърво моряшки чувал.

Отвъд реката се появиха още няколко горили. Прикрито в храстите, човекоподобieto ги наблюдаваше и проучваше някои от привичките им, после ги усвояваше, това го правеше все по-щастливо, заздравяваше оптимизма му за бъдещи подвизи в другата форма на живот. Не му се вярваше че ще свикне само с една-единствена подробност – да лови и изяжда разни дребни и не толкоз дребни животинки » например попови прасета и гущерчета, – това то май никога нямаше да си позволи, макар че мисълта в едно прекрасно бъдеще да преодолее и тази бариера, го занимаваше сериозно.

Тогава... О, тогава!... Да не мечтае чак за тогава.

Дългите наблюдения го убедиха, че истинските гори обитават само отвъдната страна на реката. Тази отвъдна област постепенно се превърна за него в нещо като обетована земя, страна на мечтите. Дали ще си позволи някога лукса? Реалистичните нишки в разсъжденията, а и предчувствията го караха да мисли, че все още е рано за преплуването, все още му предстоеше да се учи на подивяване; предстоеше му едно мъчително изтръгване от духовните зони на човека, изискваше се още тренинг, за да се спусне в най-дълбоките бездни на животинството, единственият път за изминаване, преди да стигне до дверите на метаморфозата.

20.

Изнизаха се още дни, изтекоха няколко месеца, времето предостави какви ли не възможности на новия горски обитател за тренировки, но всичко можеше да приключи за миг, да отиде на вятъра; туй щеше да се случи няколко пъти, поне два от инцидентите го приближиха до гибелта, до края на играта – счупи се клон на дърво, полетя надолу, но се хвана за друг клон и се спаси; когато се изкачи на висока скала, чу рикане, на върха го чакаше разгневен леопард, човекоподобие то се върна пъргаво на земята и отново се спаси.

Очите – на четири.

Оглеждай се при всяка стъпка.

Да, ще отворям очите си, ще внимавам, аз съм щастлив и няма да загубя по глупав начин завоеванията си.

21.

Небето се оцвети в розово, по него протече тръпката на потайна невроза, но освен коварното му мълчание горе нищо не можеше да се долови. Мирише ми на нещо, ще се случи нещо – помисли си човекът в горилата, – но какво ще бъде то, едва ли ще съумея да отгатна и все пак добре е да остана спокоен.

Запъти се към реката, съблече се на своето тайно място и заплува по гръб. Хладната, ленива при този разлив вода го носеше спокойно в спокойствието, което го разтваряше в себе си. Човекът си даваше съвършено ясна представа за цената на това спокойствие по пътя на размисъла и се обезсърчаваше. Той искаше горилата да погълне човека без остатък, а човекът продължаваше да се съпротивлява, размекваше се от такива обикновени състояния като тишина и хармония. Загребваше широко и плавно, изпитваше удоволствие, че владее себе си, тишината наоколо, реката, джунглата и призрачната гора от самотни опожарени дървета, всичко побрано под небесния купол – таван на неговия дом. Замайваше го още чувството за привидната му пасивност, за златната му самота, въпреки животинското гъмжило.

Щом чу смущаващо силните писъци на маймуните, неволно ги свърза с доловената заплаха на небето. По отсрещния бряг бягаха стада от гибони и резуси. Маймуните притичваха с необяснима за възможностите им скорост, стъписваха се пред водната преграда и се объркваха. Те бягаха панически от нещо, стараеха се да се отдалечат колкото може повече от него, но тази река... Тя не се интересуваше от ужаса в очите им.

Всички гледаха с очакване към водачите, крещяха срещу тях, искаха нещо, сърдите ги подканваха да вземат решение, а водачите не се решаваха на следващата стъпка, пред тях имаше три посоки: наляво – срещу течението, надясно – по течението и направо – реката, най-големия риск, водата.

Изборът се роди пак неочаквано, наложиха го антилопите. Антилопите също спряха до реката, неспокойните им кожи лъщяха на слънцето, потта им се изпаряваше, но те се подвоумиха кратко, веднага хукнаха на изток, срещу течението на реката.

Без да губят време маймуните се хвърлиха подире им.

От сега нататък цялата бягаща по неизвестни причини фауна вече знаеше пътя си, той водеше срещу течението на реката, край десния бряг на реката.

Без да губят време маймуните се хвърлиха подире им. От сега нататък цялата бягаща по неизвестни причини фауна вече знаеше пътя си, той водеше срещу течението на реката, край десния бряг на реката.

22.

Голият човек излезе от водата и легна под лъчите на слънцето. Докато нагриваше тялото си, той не извърщаше лице от преселението на отвъдния бряг. После облече кожата, решен да изчака крайния резултат на туй ново за него явление. Очертаваше ли се някаква развръзка? До кога ще продължи паническият бяг, в който започнаха да се включват и лъвовете? Сега пък засвири цигулка, далече, с най-тънките си струни, затрептяха пицикати. Накрая струните нададоха писъци, някой изстена, засъска, над полусаваната плъзна сянка, сребристият слънчев ден се превърна в приятно зелено въздух и плъпна измамата за примъкваща се из гърнето на времето необяснима прохладна струя. Слънцето прозираше през нещо особено приятно и зелено, но на края изчезна, само отражението му остана да трепти над необяснимата засега сянка. Сянката прииждаше, уголемяваше се и ставаше все по-плътна. Пицикатото се превърна в бръмчене, земните недра едва чуто протътнаха и все още не можеше да се разбере характера на явлението; дълго, много дълго се чудеше човекоподобieto, напъваше се да го дешифрира, то не знаеше какво да прави, дали пък да не побегне като другите, да хукне подир лъвовете, да се сдружи и разтвори във фауната на Африка, по древните неписани закони, когато се налага и лъвовете и антилопите да тичат един до друг, без да си обръщат внимание.

Най-последната челната вълна на облака довтаса и на свой ред, подобно преминалите преди малко животни, се стъписа пред невъзмутимата всемогъща река. Облакът се надигна, сбръчка се, нагъна се и се отдръпна, ала от задните му пространства изпъплиха нови валма от мощни пулсации. Въпреки стъписването, тълпите се хвърлиха във водата, тя изгуби блясъка си и понесе надолу полужива зеленикава каша. Нови милиони скачаха във водата, кашата ставаше все по-

гъста и в даден момент върху нея запъплиха милиардите; умираха милиони, но на другия бряг върху тях преминаваха милиарди тракащи с челюсти скакалци.

Горилата се сви в подножието на скалата, облакът я удари в гърба, но тя не трепна, зачака търпеливо развитието на нещата. Скакалците се струпаха по дърветата и тревата, по всяка възможна зеленинка, клоните натежаваха и увисваха, по-крехките се счупваха, летящите нашественици обаче не изпускаха плячката си, падаха с отломките по земята. Всичко се покри, до последния сантиметър, и все пак гощавката не започваше, горилата се учуди, че лакомниците само се настаниха и зачакаха, но какво? – още една загадка на природата.

Отговорът най-после дойде след изтичането на деня; щом падна нощта и се започна...

Призори всичко бе изядено.

След няколко часа скакалците потеглиха по широкия и дълъг път на новите опустошения. Горилата се изправи. Видя една картина от апокалипсиса, една оглозгана Африка, затрита, абсурдна, притисната от лакомо слънце, от сиво-черна несигурност. Дърветата стърчаха в чужда за тях зимна голота. Едно единствено цветно петно сред гората – моряшкият чувал.

23.

Вече трети ден горилата вървеше по пътеката на новата си одисея, край десния бряг на реката, все нагоре, по следите на побегналите антилопи и лъвове. Изтощена и гладна, далеч от моряшкия чувал – за него дори не си спомняше – тя се взираше напред, копнееше да види непознатите за нея места, недостигнати от скакалците, потънали в хлорофил и живот. Няколко пъти ѝ се мярнаха сребърни риби в реката, хвърли се да ги лови, не хвана нищо, после подстри върлина, измайстори си нещо като копие и се помъчи да харпунира каквото и да е, но и този път не успя, отказа се, зачопли земята. Напразно. Тук не намери любимите си гулии, изчопли само няколко попови прасета, които налага без да му мисли. Горилата не помисли и по-късно върху този факт, на нея и през ум не ѝ мина, че прекрачва в нова фаза от новата форма на своя живот, че просто все повече и повече узряваше като маймуна.

Първото животно, което се блъсна в нея когато навлезе в пленителната савана на платото – как да не умреш от радост, – се оказа любимата ѝ гигантска жаба виа-моа. Скочи по привичния ѝ вече начин, похлупи жабата с тялото си, удуши я и веднага побърза да я разкъса, след това си направи пир от месо и кръв, забравила, че някъде из циповете е скътала ножче и лупа за палене на огън, не, горилата хич и не пожела да реже, нито да пече, никак, тя искаше само да яде.

24.

Отново се установи в удобна за живеене и за скиторене област, духът ѝ одобри разнообразието на местността, съставена от полусавана и полуджунгла. Същата река, същите животни, изобилие от виа-моа. Нямаше я само опожарената гора с магическата ѝ привлекателност.

Вече се надяваше, че едва ли ще е толкова рисковано, ако си позволи някои приключения, искаше ѝ се да се движи, да изминава разстояния, изобщо, да остане вярна на природата на горилите, на техния предимно преселнически живот. Смяната на пейзажите можеше да направи самотата ѝ по-очарователна, по-достойна. В душата на човекоподобие то копнежите и инстинктите се спогаждаха.

Човекоподобие то тръгна, запристъпя бавно с изработената си отколешна походка, озърташе се, внимаваше да не връхлети на нежелани срещи; вираше се, стомахът го предизвикваше да издирва – тук ще изрови коренче, там бубулечка – оказа се че всичко става за ядене, всичко, стига да се убедиш веднъж-завинаги в това. Зеленият свят, напръскан някъде с проблясъците на водите, брожениято на сенките и лъчите, импулсите на вечната жизнена сила на земята, неочакваните срещи с известни и неизвестни животни, приятният гъдел предизвикан от несигурността за прехраната, нарастващото удоволствие да усеща, че може да поглъща апетитно дори живите гущерчета, всичко туй и още много дребни и не толкова дребни неща, пораждаха у човекоподобие то фантазмагорични моменти, в които неочаквано ферментираше чувството за всесилие, власт и непогрешимост.

ТРЕТА ЧАСТ

25.

Скитничеството, което прибави обяснимо очарование към всекидневието на горилата, превърна джунглата, планината и платото в градина, а градинската прелест на този свят породи у скитника наглото предчувствие, че предстои да изживее необикновено събитие, но горилата избягваше да се доверява на предчувствията си и си припомни това в същия миг когато двамата застанаха лице срещу лице, изненадани, направо шокирани.

Едва сега в същност проумя колко грозни животни са горилите. На няколко крачки пред човекоподобие то беше застанала същата онази самка, същата – да, дете се бе появила някога отвъд реката и верноподанически следваше своя избраник и покровител, на когото, тогава още живият Петър Манев завидя. Чак сега човекоподобие забеляза колко черен е цветът на горилската козина, дълъг, безформен и тромав торс, къси криви крака – и това у една дама, боже-госеподи, това у една дама, предопределена да предизвиква, приласкава и продължава рода. В жестоките очи на звяра припламна нещо, човекоподобие то не успя да го разгадае, но предположи, че може би не заслужаваше да се безпокои толкова много. А колко важна беше следващата му крачка. Напред? Назад? Встрани? Досегашният опит от всичките срещи със зверове го подканяше да тръгне встрани, тук му се предоставяше и простор за това; не биваше да се връща, отстъплението можеше не само да го опозори, но да окуражи врага на пътеката. И естествено, дръзкият вариантът да мине кротко край самката, да демонстрира миролюбието си, след туй да се отдалечи и нищо повече.

Дързостта му обаче бе наказана, наложи му се да преодолява отвращение – от нея се отделяше непоносима воня. Докато минаваше край самката тя се извърна и ако човекоподобие то подразбра, може би се обърна изцяло, за да го изгледа спокойно, докато се отдалечаваше. Наистина, запита се човекоподобие то, какво ли правят две горили когато се срещат и разминават, когато всяка поема отново своя път? Казват ли си нещо? Ненавиждат ли се? Радват ли се от срещата? Или им е безразлично? Човекоподобие то не искаше нищо от себеподобните освен равнодушието им, искаше да бъде в очите им само една съвсем обикновена горила, самотна горила, която дори не си прави илюзии че може да бъде приета в каквото и да е горилско общество.

Срещата със старата познайница се оказа щастлива, половин час след като повървя по склона, сред камънак и прегоряла зеленина, съгледа и бързо удуши един едър екземпляр виа-моа. Жабата се беше изпречила на пътя му не да го нахрани, а да препълни стомаха му. Човекоподобие то лениво потърси място за почивка. То отнесе остатъка от улова между храстите, сметна че там е удобно и да се лежи и да не се безпокои за сигурността си. Накъса листа, уви грижливо месото, придърпа го близо, кажи-речи до главата си, на такова разстояние съществуваше малка вероятност някой да му го отнесе. Започна да се върти, търсеше най-удобното положение на тялото, тежестта в стомаха го притискаше: правилата, които спазваше някога като човек – например да похапва умерено – сега или ги бе забравило, или не им обръщаше внимание.

Приятно уморено още в началото на деня, човекоподобие то лежеше откъснато от всичко в мъглявата яма на спонтанните форми и съзвучия и скоро вече нямаше да бъде в състояние да осъзнава, нито да свързва или пък да прави аналогии и само навикът, единствено навикът от всекидневното повторение

щеше да му напомня, че между краката му се намира цип, който при нужда се отваря и затваря – нищожен навик свързан с благоприличието, остатък някакъв, атавизъм, атрибут към всяка добре скроена и изработена маймунска кожа в Лондон.

26.

Човекоподобие то се събуди изведнъж и леко; след пълното от-почиване нишката на съня сякаш бе отсечена с нож. Посегна към месото, намери го на мястото му, вдигна го пред лицето си и без да се изправя започна да отхвърля горния пласт на листата, с мравките. Слънцето клонеше към хоризонта, но до залеза се простираха още часове. Удължените сенки на дърветата не донесоха прохлада, напротив – сега горещината се чувствуваше най-вече и въпреки туй, настроението му бе чудесно след смляната храна и изчезналата тежест в стомаха. Човекът в животното протегна ръце и пое дълбоко въздух, чу хриптене, то излизаше от собственото му гърло и го накара да усети задоволство от това. Щом надигна тяло обаче човекоподобие то незабавно загуби настроението си, то усети че не лежи блажено във ваната на очарователната си самота. Приседна и се огледа. Не стана нужда да търси дълго – горилата с която се бяха разминали преди няколко часа не се прикриваше, горната половина на тялото ѝ стърчеше над триановия храст, нещо повече – лявата ѝ ръка притискаше клончетата отрупани с прегорели трианови цветове, по всяка вероятност храстът ѝ пречеше да го вижда добре.

Едва сега човекоподобieto разбира, че обстоятелствата от днешния ден се усложняват, че разминаването там не е било никакво разминаване и е започнало нещо като преследване. Можеше да побегне лесно, човекоподобieto притежаваше пъргавината на човека, при това напълно тренирана, а преследвачът едва ли би могъл да надделее горилската си тремавост, да – човекоподобieto можеше да драсне и да изчезне, в това не се съмняваше, ще изчезне, но докога? А по-нататък? После? Как ще живее в бъдеще? Отсега нататък сигурно му предстояха всекидневни срещи с побратимите, трябваше ли да бяга непрекъснато от всички? Беше ли възможно? Къде по дяволите се дъваше досегашното му спокойствие и хармонията, на която тъй искрено се радваше? Създаденият от него свят на спокойствие рухваше, блаженото време оставаше зад гърба му, започваше времето на конфликтите, на кръвопролитията, времето на истинската борба за оцеляване, заплахата на смъртта се превръщаше в негово всекидневие. Сега-засега окачествяваше срещата на двете гори като малък епизод от предстоящия грандиозен спектакъл-борба за оцеляване, една малка сценка от която след минута човекоподобieto ще се измъкне лесно. Но утре? Но вдруги ден? Човекоподобieto захвърли листата на земята и размаха пред себе си вкусното месо на камерунската жаба, искаше да го покаже добре на преследвача, после го окачи на хроста и се отдалечи. Теренът тук предоставяше пътеки за бягство на всички страни, наоколо се простираха скали и храсти, равнина и хълмове, тук-там хилядолетни исполински дървета, милиони прикрития и твърди пътечки за тичане. Докато бягаше, човекоподобieto усещаше край себе си живота като подмолие: дребни и не чак толкоз дребни твари се отстраняваха от пътя му, закрепяха маймуни от всички посоки, няколко по-едри екземпляра от рода на зигите го придружиха до подножието на хълма. Там човекоподобieto спря, зигите се върнаха към стадото си, а човекоподобieto тръгна спокойно по възвишението, вече виждаше всичко отгоре, оглеждаше голите места, по които би трябвало да мине преследвачът, но не го видя, забеляза само че слънцето бе пораснало, краят на великанския му размер вече докосваше ръба на западното възвишение, то всъщност не беше друго, а най-високата част на планината.

Както в повечето случаи, човекоподобieto предпочете да ношува в подножието на едно дърво. Прецени, че дървото е удобно за катерене, опозна стволите му още по светло. Излегна се. Преди да заспи, човекоподобieto се зае да размисли; оказваше се, че няма да бъде толкова зле, ако реши да прекара на този хълм следващите няколко дни, пък и седмици, какво му пречеше, дълбоко в себе си усещаше, че околността обещава по-сериозно спокойствие, повече сигурност, тук непредвидените нашественици можеха да го изненадат по-трудно, а и дървета за катерене колкото щеш. Мислеше, обмисляше и неусетно потъваше в съня, след прекарания в приятна умора ден, след успешно измъкване от опасност и първата истинска среща със себеподобие. Изненада го неговата дива, но тъкмо затуй приятна грозота и едва не го задуши непоносимата му воня. Човекоподобieto потъна не само в почивката, но и в сънищата, а то ненавиждаше сънищата си, само те, единствено те успяваха да го върнат в човешката сивота на живота, там проблясваха само две или три светлинки, две или три жени с гладки кожи, с шанелно ухаещи гърди, и там, в сънищата, те носеха категорични имена: Красимира, Мирослава и кой знае защо, Славка, прислужницата от бащиния му дом. След туй особено сутрешно усещане в подножието на удобното дърво, на удобния за отбрана хълм, когато бе предпочело Славка пред Красимира и Мирослава, човекоподобieto се

събуди и съгледа до себе си огромната самка. Малко силно казано „до себе си“, горилата стоеше пак на няколко метра от него – както първия път – и го наблюдаваше.

27.

Покачи се на дървото, но защо? Съществуваше ли здрав смисъл в това примитивно бягство? Преследвачът можеше да се озове до него на секундата, между клоните истинската горила щеше да се развихри по-добре. И какво всъщност искаше тя от човекоподобие? Защо не го нападна докато спеше? Защо се задоволяваше само с това – да стърчи на няколко метра от него? Защо го наблюдаваше така демонстративно? Лъчите на изгрева прорязваха пространството над главата му и се забиваха в планинския хребет, където вчера бе потънала последната светлина на деня. Стегната хладина и ведрост трептяха над хълма, старите дървета все още спяха, натежали от тропическото си великолепие. Истинската горила продължаваше да стърчи на мястото си, нито крачка напред, беше вдигнала поглед право към него.

В държането ѝ не забелязвам нищо враждебно към мен, помисли си най-после човекоподобие, тя ме преследва наистина, това си личи, но не съм сигурен че се готви за нападение, тя не ме мрази, нито подсказва с нещо, че има каквото и да е против мен.

Човекоподобие то реши, че трябва да се спусне долу, то нямаше никаква работа на дървото, никакви шансове; след като бе обмислило обстоятелствата, заключи, че предимствата му сред клоните са равни на нула; наложи ли се да бяга, туй можеше да стане само на земята. Слизането от дървото му се стори трудно, бавно се спущаше от ствол на ствол, а в особено глупаво положение изпадна като увисна, секунда преди да докосне тревата с крака. Все пак видя му се края и на туй прекеждие, вече стоеше на земята, усещаше я добре под стъпалата си. Усещаше и дървото, тялото му докосваше стеблото, разчиташе то

да запази гърба му. Ръцете едва забележимо стърчаха напред, с длани към предполагаемия нападател, така, както застават борците в очакване на началната схватка. И – нова причина за безпокойство – истинската горила напусна храста за първи път, откакто го дебнеше, тя застана без каквото и да е прикритие пред него, но и без да скъсява разстоянието. Човекоподобие то отново тръгна по пътя си, то мислеше посоката на движението от вчера за свой път. Прецени, че е вървяло достатъчно, и се обърна, искаше по-скоро да се увери, отколкото да провери, че истинската горила продължава да го следва. Тя го следваше хладнокръвно със стъпките на някаква необяснима обреченост.

Липсата на самочувствие у човекоподобие то, откакто живееше в дивата тропическа част на света, не му позволяваше да приема по-смело фактите, но тъй като главната причина за безпокойството сега крачеше по петите му кротко, все пак на края успя да го убеди, че горилата, подобно на човека в дадени обстоятелства е склонна да страда от гнетящите скрупули на самотата. Така можеше да постъпва само едно удавено в самотата си същество. Човекоподобие то спря, горилата също спря, човекоподобие то тръгна, горилата тръгна след него. До обед разстоянието между тях се скъси. Когато полегнаха в сянката да починат, делеше ги само един метър, но привечер, о, привечер, когато човекоподобие то се излегна преуморено от продължителното движение и напрежение, този път на всичкото отгоре – гладно, в тъмното усети как нечия топлина полазва по гърба му и разбра, че до него се е допряло друго живо същество, също тъй уморено и гладно.

Не само като се събуди няколко пъти през нощта, но дори като спеше дълбоко, човекоподобие то не преставаше да усеща тази жива топлина, тя се вливаше в тялото му, караше го да чувства добротата и силата ѝ в хладната ръмжаща отвсякъде нощ на високото африканско плато.

28.

Сутринта те се надигнаха и тръгнаха естествено, сякаш са били заедно от векове. Изрязаха се в сумрака на сюрреалистичния пейзаж като най-едриите движещи се фигури. Щом приближиха до него, тигърът измърка нещо и се отдалечи. Водеше ги гладът. Човекоподобие то чоплеше и търсеше, както се беше научило, но не пропускаше всяка възможност да наблюдава истинската горила. Колко сръчна беше тя, а колко безпомощен нейният фалшификат!.. Кога ще се научи да измъква така майсторски коренчетата и какви са, по дяволите, тези презирани досега от него луковици? И те ли влизаха в менюто?

29.

Какво ли се е случило с великолепната супергорила, едрият самец, забелязан – преди месеци ли, години ли – отвъд реката, когато другарката му вървеше така безгрижно и любовно с него? Къде се е стопил? Загинал ли е, или е избягал подмамен от друга самка? Последното му се струваше абсурдно, горилите май бяха известни като верни един на друг партньори. И все пак къде е сега едрият самец? Защо не придружава самката си? Изглежда, че някъде, някога се е случило нещо драматично, може би страшно, то ги е разделило, но нито женската може да му обясни това, нито пък човекоподобие имаше възможност да го разбере, защото и двамата бяха безсловесни, те не можеха да изразят дори най-дребните информации един към друг. Налагаше му се да приеме младата горила направо, с нейната внезапна поява, като неочакван сюрприз и подарък на джунглата. Вече си имаше другар, самотата бе запокитена, маймунското му битие ставаше по-истинско.

Безсловесността на двамата гарантираше анонимността на човекоподобие то. Понякога го обземаше спонтанното желание да ѝ каже, че е измислил хубаво име за нея, например Джилда, а самото човекоподобие ще носи името Горил, както подобава на мъж. Всичко туй, разбира се, остана да виси само в неговото съзнание, в съзнанието на Джилда съвсем неясно се мержелееше учудването, че там, където, според нейните разбирания трябва да виси нещо много важно, не виси нищо, тъй като дивата горска самка не познаваше предназначението на циповете.

30.

Горил се научи къде да търси и как по-лесно да изравя големите маймунски лакомства, все от необятните запаси на ботаниката. Особено вкусна се оказа споменатата луковица, над земята тя извисяваше крехка мечовидна зеленина, сред нея стърчеше невзрачен бял цвят без какъвто и да е аромат. Той вкуси и от зеленината, разбира се, изяде и един цвят, те му причиниха тридневно стомашно разстройство. Луковиците обаче му се харесаха, напомняха му за сърцевината на прясно отрязано зеле. Тази храна той усети добре по много-много особен начин, тя вля в организма му допълнителни, може да се каже – демонски сили, разтърси го някакво неочаквано подмладяване, дори подлудяване, то го приканваше стремително да скача, да върлува по дърветата, опита се няколко пъти да изреве. Започнаха поредици от неприлични сънища с Мирослава, подсъзнанието му си я беше избрало самостоятелно, навярно заради сувенирната ѝ миниатюрност и лекота – Горил я понесе насамнатам из джунглата, с помощта на лианите я прехвърляше от дърво на дърво, където я любеше ненаситно, нещо което лордгрейстокският произход не позволяваше на Тарзан да върши така безразборно тия неща с Джейн.

През три, през четири дни удушаваше по някоя виа-моа и насищаше всеядността си. Джилда отказа да си хапне от това месо, на нея никак не ѝ беше известна световната кулинарна слава на камерунската жаба, тя опита и плю с отвращение, при всяка гощавка с виа-моа заставаше отстрани и къде с любопитство, къде с възхищение, наблюдаваше спътника си, радваше се като го гледаше как нагъва месото. Тя не беше заклетата вегетарианка, похапваше си насекоми, гущерчета и всякакви други дребни животинки, но виа-моа – пфу!... Горил консумираше месото без да го пече, Горил вече бе забравил, че в едно от потайните джобчета на кожата си има скътана за всеки случай лупа.

31.

В тяхното безгрижно скитничество, изпълнено с перманентната радост, че са двама, Горил и Джилда на два пъти се натъкнаха на други горили, групи от по десетина екземпляра. Както при първата среща, така и при втората, Горил погледна спътницата си, очакваше тя да реши – де да знае, може би Джилда ще предпочете вече да се влеят в нечие общество, – но тя, изглежда, не прояви предпочитание към средата, за което ѝ благодари, без да го изрази по някакъв начин; човекоподобие, водено от усета си, сметна, че би трябвало да страни от компанията на повече горили, предполагаше, че туй ще усложни нещата; не, на човекоподобие не му се нравеше стадото, но от друга страна, то не можеше да не се запита какви, дявол да го вземе, бяха мотивите на спътничката му, да, Джилда – защо Джилда предпочете да продължат живота си в самота, както се казва: самота по двойки?

32.

Денем и нощем те вървяха един до друг, неразделни, влизаха в периоди на монотоние и в периоди на напрежение, от време на време им се стоварваше внезапна опасност; тогава Горил, въоръжен с опита на цивилизацията, измъкваше двамата от лапите на смъртта. Джилда окачествяваше проявите му като героизъм и кавалерство, това привърза още повече самката към непознатата, съмнително скитаща единица, която при това не миришеше на горила. Беше ѝ трудно да определи на какво най-точно ѝ напомня неговата миризма.

След време туй ѝ се изясни по крайно неприятен начин. Към края на сполучлив спокоен ден връхлетяха на хора. Джилда свърза бързо миризмата на хората с неговата, но не ѝ остана време нито да се чуди, нито да се отдава на размисли.

Доколкото Горил схвана, на преден план имаше двама души, третият се мотаеше далече от тях, между палатка с лек пясъчен цвят и солиден покрит камион, от тия, с които най-често кръстосват насам-натам пътешествениците, сафаристите или контрабандистите на слонова кост. Преди да прецени опасността по блясъка на очите им – в ръцете им нямаше оръжие – Горил бе изненадан от бягството на Джилда. Тя изчезна веднага, без да прецени, без да го погледне, направо обхваната от ужас.

Докато се отдалечаваше в обратната посока със спокоен бяг и като подбираще места по които не могат да минат дори мотоциклетите им, Горил си обясни паническото отстъпление на Джилда с това, че е препатила от хората.

33.

Колко съразмерен и цялостен беше светът преди и колко смутни станаха пределите му след появата на човека с неговата внушителна господарска самонадеяност. Човекоподобие то почувства това не само като се отдалечаваше от лагера им, но и после, много пъти, непрекъснато го усещаше в новото си лутане; отсега нататък винаги трябваше да има наум, че може да се натъкне на хората. Трябваше да се завърне в затътените, по-затворени области, където ставаше все по-трудно да открие женската горила, тя така добре се бе превърнала в негов верен спътник, приятел, и така остро му липсваше сега. Навярно и самката го търсеше, човекоподобие то вярваше в туй, но и разбираше колко трудно може да се осъществи намирането им, колко малка е вероятността на двете движещи се в джунглата, саваната и планината точки да се съберат, беше почти изключено, особено като се знае, че и двете точки са безмълвни.

Изтичаше може би месец откакто човекоподобие то кръстосваше познати и непознати местности. Накрая тръгна където му видят очите, потиснато от досадната невъзможност да извика. Нито човекоподобие то нито самката можеха да се позоват, чисто и просто оставаше случайността – в най-щастливия момент двете лутащи се точки трябваше да се блъснат една в друга, но съществуваше ли подобна вероятност?

Какво ли не му се случи в туй отчаяно търсене. Един ден срещна нова горилска компания – седем или осем възрастни и две бебета. Какво трябваше да стори самотникът? Можеше ли да ги запита нещо? Те можеха ли да му отвърнат? Дори да бяха виждали спътницата на самотата му, можеха ли да го информират? Той не можеше да ги попита, те не можеха да му отговорят – бяха обрече ни на животинско безмълвие и точно в туй се състоеше тихото величие на новия свят, в който бе попаднал.

Когато изтече още един месец, човекоподобие то досети повече с интуицията отколкото с разсъдък си, че последните дни се навърта по местата,

където някога се бяха срещали с горилката, направи му впечатление, че постоянно живее до едно познато нему дърво; разбира се, където и да ношуваше, призори човекоподобие редовно сънуваше Мирослава, на нейното дребничко кукловидно телце човекоподобие дължеше много и все завидни нощни празненства, но една сутрин празненството започна толкова приятно, че Горил се събуди. По гърба му се разливаше топлина, туй стана далеч преди да се разсъмне, изтокът едва розовееше, в тъмнината не можеше да види кой го гали така майчински, в полусънието си дори не се постара да разгадае тайната на невидимата нежност, но все пак се обърна и с долната част на торса си потърси доказателства за присъствието не само на живата топлина, но и на плътската горещина, на женска плътска влага, която разкри пред него истината, че тази сутрин не става и въпрос за сънуване, нито за Мирослава, а за нещо реално. Горил усети необузданото страстно дихание на Джилда в очите си, а той самият потъна не само в щастлива плътска сладост, но и в мекотата на собствената животинска забрава.

34.

През следващите три дни Горил се възползва няколко пъти от маймунската доброта на Джилда, на четвъртия ден обаче Джилда се превърна в строга викторианска лейди, която успя да му открие не само ледената страна на характера си, но при най-настойчивия опит му се озъби.

35.

Джилда живееше край него, без да разбере че го е обидила, предлагаше му най-едриите какавиди, в студените нощи непременно допираше гърба си до неговия. Горил се отдръпваше, но самката не разбираше нищо от сърдене и отново търсеше топлината на тялото му. Стъписването премина в трайна хладина, накрая изветря и все пак Горил не можеше да забрави озъбването ѝ, да,

самецът трябваше да си припомни туй предупреждение, ако искаше да се съхрани за по-дълго време в битието, до което се беше домогнал.

Продължаваха да скитат, извършваха дълги преходи, нещо обаче внушаваше на мъжкаря да си мисли, че партньорката му не кръстосва пътеките, за да търси храна или заслон, напротив, тя не проявяваше интерес към заседяването, Джилда търсеше нещо друго, но какво? Бавно и настойчиво тя разви някакво ново отношение към него, не че се отдалечи, но по явни или тайни начини му подсказа, че той не я занимава сега чак толкова много. Това пролича добре, когато се озоваха под дървото. Озоваха се под дървото случайно, Горил почти го подмина, но белегът върху дънера от ножа, трите успоредни линии, привлякоха вниманието му. Докато човекоподобieto стоеше до дънера и не знаеше какво да си помисли, приятелката му продължи пътя си и приседна да го чака на разстояние. В съзнанието на човекоподобieto нещо упорито напираше да се раздвижи, трите успоредни черти се мъчеха да събудят ленив спомен, но споменът така и не изплува от мътилката на забравата, така и не му подсказа, че се намират в някогашната опожарена гора, която се е посъзвела, че наблизко е дълбоката и широка част на реката, скалите, сред които някога се излежаваше след къпане, скакалците, които опустошиха зеленината нашир и дълж, и най-последно – мястото отвъд реката, където за първи път беше съзрял горилката, съпроводена от нейния изчезнал по незнаен начин покровител. Тези три черти бяха изрязани старателно не за друго, а за да отличат дървото с моряшката торба. Сега Горил би трябвало да погледне между клоните, но той не погледна към тях, мислеше да играе докрай; позяпа известно време чертите и настигна красавицата си. Тя се изправи и закрачи с безразличие пред него. В същия момент нещо проблясна в мозъка му, но изчезна. Загубването на паметта напоследък му се случваше все по-често, туй влизаше в опиянението на играта.

36.

Най-последно загадката за странното поведение на женската горилка започна да се разсейва, но туй създаде основания за нови, по-сериозни тревоги. Горил подразбра кое омаловажава присъствието му пред неговата спътничка и я кара да се озърта. Горилката търсеше „общество“, тя го отклоняваше от пътя им при всяко откриване на нови горилски групи. Двамата се приближаваха до маймуните, Джилда ги оглеждаше и даваше знак да тръгват отново. Да, тя се беше наситила на компанията му, може би вече скучаеше. Но защо отхвърляше една подир друга срещнатите по пътя им групи? Имаше ли точно определена цел? Много ясно – Джилда търсеше неспокойно своето някогашно стадо. Туй предположение породило болезнено усещане за ревност у Горил. Джилда се връщаше при стари познати, може би при определен мъжкар, най-вероятно при супергорилата..

Човекоподобieto започна да обмисля бягството си, то не биваше да допусне да го въвлечат в многомаймунието. Както се беше устремила, горилката сигурно търсеше възлюбения си, а той щеше да види лесно сметката на изтънчената непозната горилка с фини обноски и елегантна походка, на която обаче липсваше най-важното – силният смазващ удар. Но тъй като се случи най-малко желаното – внезапно попаднаха на търсеното стадо – човекоподобieto не успя да предприеме нищо за спасението си и се остави в капризните ръце на съдбата.

Джилда не беше губила напрасно времето си в продължителното търсене, горилското стадо, в което попаднаха, се оказа най-голямото – може би двадесетина екземпляра, без да се броят двете горилчета. Едното от тях, току що родено, имаше живи, светли очи, те се заглеждаха във всеки, който се заглеждаше в тях и с това създаваше впечатление у Горил за бъдещо интелектуално надмощие. Едва сега, след като съпостави своята самка на останали те жени от стадото, той се увери, че Джилда е наистина красавица, а туй си личеше и от погледите, които всички мъже ѝ отправяха. Супергорилата, мъжкарят от когото новоприобщеният се страхуваше, засега не се мяркаше никъде. С връщането си в стадото Джилда възвърна и интереса си към Горил, всеки ден, всеки час тя изтъкваше публично, че принадлежи само нему, а с това недвусмислено пресече насочените към тялото ѝ апетити. Горил постепенно се убеждаваше, че животът възвръща свежите си настроения. Една заран, след като отново влезе в безумствата на съновиденията си, където малтретираше Славка от юношеските си години, Красимира от вчера или Мирослава от днешния ден, той се обърна към Джилда и задиша горещо в лицето ѝ. Горилката обаче го изтласка, това тя извърши почти заспала, съвсем непринудено и за втори път смачка самочувствието му. Отново последва период на хладно отношение към Джилда, което тя и този път не разбра, а Горил се върна пак при Мирослава, тя,

горката, трябваше да понесе целият удар на натрупания в слабините му сексуален гняв.

37.

Докато най-после се отвориха и неговите очи; най-после Горил започна да забелязва туй, което останалите горили отдавна знаеха, накрая и на него му направиха впечатление някои промени в походката на Джилда, известна нейна тремавост, някакво непривично за младостта ѝ спокойствие; забеляза още, че апетитът ѝ расте, а линията ѝ се заобля. Отначало Горил допусна че любимата му напълнява от лакомия, но в края на краищата все пак успя да се досети, че красавицата е бременна, а като се впусна в размисъл, неизбежно му се наложи да допусне и немислимото – поне дотогава, – че виновникът за нейната деформация може да бъде само той и никой друг, колкото и невероятно да звучеше, колкото и силно да противоречеше на биологичните постулати.

38.

Като всеки шок този също му причини известно изтрезняване, така че Петър Манев наново се увери колко сериозна бе станала играта, в началото той никога не бе допускал подобно развитие – разрушаваха се границите на вероятното. Петър Манев знаеше, че не участва в представление на фантастиката (ненавиждаше фантастиката във всичките ѝ прояви), просто и естествено допусна най-невероятното: че понякога няма нищо по-вероятно от невероятното. Ето – в утробата на дивата и грозна до немай къде горилка-красавица, от динамичен, жаден за приключения, готов да излапа всичко край себе си, негов собствен сперматозоид, се оформя едно горилче, дете, което, само да посмее, о, само да посмее да бъде мъжко, като нищо ще заноси името Геро, по този начин баща му, Геро Трендафилов Манев, ще престане да се премята в гроба и ще заспи щастливо във вечността.

39.

Изтрезняването приключи. Петър Манев се прибра в маймунската си кожа, превърна се в нежен съпруг. Съпруг той никога не бе желал да бъде. В староергенската си хралупа не бе мечтал да се жени, най-малко пък да има дете. Тези неща сега се оказаха проста, но велика радост, защо? – не можеше да си отговори, нямаше възможност повече да търси отговора. Върнал се отново в дълбочините на маймунското съзнание, Горил търчеше да дири известните лакомства за Джилда.

Една сутрин Горил се набути в най-гъстия храсталак, там намери напълно узрели латити. Топките на плода, големи колкото мандарини, винаги радваха горилите. Имаше доста, той напълни шепите си и щом напусна храсталака, видя да се приближава този, за когото не знаеше подробности, нито къде е изчезнал, само знаеше че е заел мястото му до горилката.

Загубеният се появяваше по особен начин, приближаваше на четири крака, направо пълзеше, мъкнеше нещо голямо със себе си. Застанаха един срещу друг. Супергорилата втренчи поглед в латитите, те може би му напомниха миналите дни. Горил се изненада от омършавелия вид на някогашния красавец, само жестокият черен блясък на очите му напомняше за него. Супергорилата може би реши, че няма защо да се занимава повече с непознатия и тръгна. Тя много старателно влачеше огромна топкообразна неясност със себе си. Когато се разминаха Горил погледна подир величието и

изпита коварна радост – левият крак на съперника се влачеше безжизнено заедно с облата неясност отзад. При всяка нова „крачка“ сакатият го придърпваше, кракът се тътреше по земята и отново изоставаше, тази част от тялото вече не му трябваше, но горилата не можеше да я захвърли. Можеше да захвърли топкообразната неясност, но не захвърляше и нея – бавно, упорито напредваше към мястото, където най-вероятно би могъл да открие близките си.

Горил изпотъпка набраните плодове. Внимателно, макар и разстроено от възбуда, много внимателно, решен този път да се бие на живот и смърт, той последва съперника си.

Водачът на тайфата съгледа новодошлия преди другите, това си беше неговата работа, негово главно задължение. Появата на изчезналия и забравен вече член на задругата бе усетена постепенно, но някак естествено, тя направи впечатление дори на новородените, които не знаеха нищо за него. Животните се откъсваха от мързеливите си занимания едно след друго, повечето от горилите бяха заети от прозявки, за тях всичко се състоеше от една даденост – нямаше какво да се върши, нямаше какво да се гледа, трябваше само да се съществува.

Горилите довтасваха постепенно, бърбеха нещо неразбрано, наобикаляха сакатия, поглеждаха водача си, макар да знаеха, че не могат да очакват от него каквото и да е решение. Сакатият имаше право да живее сред тях колкото си ще, той е добре дошъл, само че защо е така изкривен и най-важното – какво носи със себе си? Вниманието на Сакатия обаче беше насочено единствено към НЕЯ. Горилката не даваше да се разбере по какъвто и да е начин, че е обезпокоена, навярно не чувствуваше естественото при такива срещи вълнение, нейната майчинска същност се занимаваше само с онуй в утробата ѝ. Въпреки всичко горилите се обърнаха внезапно към нея, задругата не можеше да пропусне шанса за едно допълнително зрелище, пък си беше и напълно в реда на нещата самката да направи още сега и тук избора си. Тия, които очакваха по-напрегнати и проточени моменти, се разочароваха. Горилката пренебрегна

демонстративността и отброи само няколко крачки. Тези крачки я изправиха до Горил. Новодошлият все още не разбираше какво се е случило, той по-скоро почувствува, че е подминат и се обърна. Сакатият видя любимата си до оная наглед мъжка горила, помнеше я от пътя си край храстите, шепите ѝ бяха пълни с латити; особена беше тя, ужким всичко у нея изглеждаше горилско, но нещо ѝ липсваше. Някогашната му вярна партньорка обаче стоеше невъзмутимо до тоя самозван мъжкар и, което е още по-невероятно, в корема, където някога отлежаваха неговите горилчета – вече да се убие не може да ги разпознае, нито те него, нито пък можеха да разпознаят майка си – сега отлежаваше последицата на една чужда страст, бяха го изместили, в момента той стоеше настрана и не знаеше какво да стори, сакат, смазан от обида и мъка, след като бе оцелял заради нея, след като бе преодолял какви ли не болки и извървял милиони пътеки към диханието ѝ.

40.

Края на епизода поставиха дечурлигата, на тях появата на пълзящата маймуна им се стори интересна, но далеч по-забавно се оказа това, която тя донесе. Не беше камък, нито храна, не беше и растение, а нещо хем твърдо, хем меко, изобщо – една голяма неясност. Скоро възрастните изместиха малчуганите и заеха местата им. Всеки искаше да мине напред, да пипне неяснотата, по-старите я вдигаха от земята и дълго се вглеждаха в непознатата материя, удивляваха се на никаквата ѝ форма.

Водачът остана при Сакатия. Той все още не можеше да намери жеста, с който да го утеши. На него не му се стоеше там, не му се искаше да се гледат и да не знаят какво да си кажат, всичко е тъй просто – нямало го е, никой не знаеше какво е станало с него и ще се завърне ли, намерил се някой, сменил го и – край. На Водача му се ходеше при тъпата. Както му се струваше отстриани, горилите бяха силно възбудени, току що попадналият в ръце те им предмет ги вълнуваше. И докато се чудеше как би могло да завърши мълчанието между двамата, Сакатия тръгна и изчезна. Беше се появил по пътеката край храстите и изчезна по пътеката към тръстиката. В обширната бамбукова територия имаше място за всички, тя даваше подслон на много животни, приютяваше всеки, който искаше да се скрие.

41.

След като премина през всички и след като Водача я върдяла продължително в ръцете си – та я натиска, та я дърпа, мачка, гриза, дори я подхвърли и пусна на земята с надежда да я направи на парчета – топката бе изоставена, горилите сметнаха, че не им предлага нищо забавно. Чак тогава към нея се присламчи Горил. На него тя му беше позната, той дръпна едно метално езиче. Зъбчетата на ципа запяха, моряшката торба се отвори и в същия момент най-любопитните горили се нахвърлиха към нея.

От хралупата на гумирания моряшки чувал изскочи един наглед спокоен свят, населен с предмети – от самообръсначката до химикалката, – свят който създава впечатление, че е равнозначен по идиличността си на маймунския: всяка сутрин човекът се бръсне под ромона на радиото и всеки ден химикалката нанася върху успокояващо белия лист на бележника някоя красива мисъл. Това обаче не е вярно, човекът се бръсне бързо, преди да затича по улицата, докато се бръсне радиото го заплашва, че скоро ще бъде унищожен, а с химикалката нанася лаконично в бележника какво му предстои да върши през деня.

От чувала излязоха транзисторче, риза, пуловер, панталони, обуша, чорапи, бельо, часовник, спиртник, фенерче, одеколон, крем, карта на Африка, пари, медикаменти и още един пакет, той не се поддаваше на отваряне, така си остана облепен със скочове. Горил го гледа, гледа, но не можа да го отвори, не можа да се сети също, че пакетът съдържа втората маймунска кожа,, закупена преди завръщането му в Африка, да смени първата, след нейното износване. Вещите бяха проучени от горилите и, разбира се, захвърлени. Тогава именно Горил успя да разгледа всеки предмет по-добре, съдържанието на чувала докосна по особен начин съзнанието му, но не събуди носталгия. Накрая човекоподобieto вдигна от тревата бележника, там пишеше всичко, бяха нанесени и координатите на местоположението му, по тях човекоподобieto би трябвало да открие пътя към дома на отец Мортимър, към цивилизацията и улица „Шейново“ в София. Край него – по тревата, храстите и камънаците – бе разхвърляна самоличността му.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

42.

Денят на Геро предизвика традиционна звънливост и старинно опиянение в съзнанието на Горил, поведението му пред стадото доказваше, че не забелязва никого, в маската му се появи гъргоренето, което, в подобни на този случаи искаше да се превърне във вик. У Горил се събуди задрямалата дотогава човешка склонност към ексцентричност – да открие лицето си, да извика пред всички, че има син. Новороденото му се стори красиво, мило същество, Горил го взе в ръцете си и за малко да хукне през гората с него, слава богу, Джилда го изтръгна от прегръдката му, след което горилчето незабавно налапа цицката ѝ.

Шокът, който бе предизвикал новото изтрезняване у Петър Манев, не приключи с това, Петър Манев напусна пределите на стадото и затича към горното течение на реката, там се съблече за първи път от векове насам и се джасна във водата, по стара негова привычка се обърна по гръб и запя към тихото небе не какво да е, а песничката „От днес имам вече нови панталонки“ и отново си помисли, че песничката е чудесна, макар че няма на света нито семки, нито бонбонки, които да дрънкат.

– Аз съм баща! – скара се той на небето. – Баща на син! А баща ми има внуче!

С кого да разговаря освен с небето? Кой друг можеше да го чуе?

Само Сакатия. Той минаваше в туй време край реката, чу звуците, но като се увери, че онова във водата е човек, побърза да се отдалечи, колкото може повече. Левият, премазан кой знае при какви обстоятелства крак, се тътреше след него.

Навика се Петър Манев, нарева се и се наигра добре, но привечер – почти цял ден прекара като гол човек – той се прибра в кожата, много трудно натика брадата и косата в маската, огледа ходилата си – все още се държаха, но докога – и потърси зрели латити.

43.

Картината, в която се блъсна „у дома“, май искаше да му подсказе нещо. Горил почти се докосна до нейната истинска светлина, но така си остана само с докосването, така и не можа да я възприеме както трябва. Разположена върху постеля от бамбукови листа, доверчиво облезната на дънера, Джилда бе навела красивата си глава надолу. На скута ѝ, обхванато от изящните ѝ ръце, седеше горилчето, загледано в този, който идваше. Още мъничко, съвсем мъничко му трябваше на Горил да свърже гледката с картините на мадоните и младенците, така богато наситили духовната дейност на човеците.

Без да го интересува как ще реагира майката, Горил се наведе, изтръгна младенеца от лапите ѝ, притисна го към гърдите си и го целуна.

44.

Случи се и събитието, в което Водача доказа способностите си. Горилите чуха грохот, той идеше от земята под тях и от върховете на планината, после планината като че ли изпъшка, сякаш някой я беше хванал за гушата, сетне притъмня, денят постепенно се превърна в нощ, а накрая лумна огнена

червенина, въздухът откъм върховете засвистя, свистенето се понесе над главите им и западаха камъни. Откъм бамбуковата гора просветна, вече можеха да виждат падащите димящи късове, те подлудиха тайфата, треперещите от уплаха горили се притискаха към Водача, той не беше по-спокоен от тях, но знаеше че е водач и туй се оказа достатъчно. Като се увери, че всички поданици са събрани, Водача ги поведе смело под огнената градушка, право към пещерата. С това той потвърди привилегията си да ги ръководи. Сакатия ги настигна пред дупката, издъхваше от умора, рамото му кървеше, засега само той бе улучен от Небето, на него не му вървеше, очертаваше се като горила-неудачник.

Горилите влизаха в спасителната тъмнина, изненадани, че измъкването от бедата било толкоз просто нещо, а никой не се досети, освен Водача, добре че си имат умен водач. Той стоеше все още отвън, подаваше ръка на уморените, внимателно оглеждаше дали няма съвсем изостанали, готов да се върне, да помогне още, ако трябва, макар че горещите камъни продължаваха да падат навсякъде и в цялата околност не се виждаше по-удобно скривалище. Подаде лапа и на Джилда. Горил обаче притича към тях и, както се беше научил вече, измъкна горилчето от прегръдката ѝ. Горил показа с държането си, че за нищо на света няма да влезе в пещерата, нещо повече – спусна се, измъкна и партньорката си, подаде ѝ детето, влезе в подслона, там прояви упоритост, която учуди всички, но успя да измъкне в предверието двете майки с децата им, после с допълнителни усилия, все пак се наложи: майките и мъжете им не можеха да си обяснят защо му се подчиняват, но поведението на Горил бе така категорично, че накара известна част от стадото да го последва. Водача наблюдаваше началото на „бунта“ с известно учудване, учудването прерастна в раздразнение, но малко преди да се разпали яростта му, стана късно – в пещерата нахлуха двадесетина уморени и наранени планински горили, кръвта от раните им сълзеше по дългите косми на телата. Нахлуването на втората задруга в дупката предизвика допълнителни бъркотии, вълната на новодошлите изтласка Водача навътре. Горил прецени, че моментът е подходящ и бързо поведе „убедените“.

Валежът на камъните се усилваше, наоколо ту притъмняваше, ту проблясваше огнената светлина, при тези проблясъци свистенето във въздуха се усилваше, камъните тупаха по тревата, пронизваха короните на дърветата, разкъсваха листата. И какво предлагаше Горил на тия, които се бяха доверили на упорството му? – Нищо, катерене по склона, все нагоре, там не се виждаше никаква пещера, само сиви отвесни скали, те пламваха и гаснеха – декори от Вагнерова опера. В свистенето на камъните се вляха всички звуци на уплашени животни, резове на ударени биволи, крясъци на маймунски орди, хипопотами се търкаляха по нанадолнището, лъвове и зебри се мяркаха навсякъде, пронизвани от мимолетни ярки светлини.

Горил заедно с горилчето се притисна в подножието на скалата. Джилда се залепи до него. Тя видя, че детето им, поне засега, се намира в безопасност, сгушено между мъха на скалата и тялото на бащата. Тя видя още как всеки правеше като тях – сгушваше се в подножието на скалите и колко и тясно да му беше, чувствуваше, че е защитен; стихията идваше косо; макар да прелитаха близо, камъните не ги засягаха. Непрекъснатото притискане до скалата уморяваше, но време за връщане нямаше, вече всяка горила разбра, че колкото и да е изтощително, трябва да остане в тази поза, а после, то се знае, ще последва разчистване на сметките. Водача не може да не убие самозванеца, натикал ги под тази височина, прави и треперещи от страх, докато всички в пещерата са се разположили удобно и могат да изчакат края на всяко бедствие. Техните посестрими, планинските горили, например, дотичаха от високите плата и какъв късмет – навреме, за да видят, че могат и те да се набутат в тъмния, но съвсем надежден подслон. Притиснатите до скалите горили се учудиха на една подробност — Сакатия бавно пълзеше към тях. Той пък защо пълзи насам, кое го тегли? Когато се приближи видяха втора рана от камък, този път кървеше главата му. Сакатия може би изпитваше силна болка, но стремежът му да бъде близо до любимата си, го тласкаше към риска.

Човекоподобие то знаеше че камъните летят на сантиметри от гърба му, най-напред те трябваше да поразят него, а при туй положение, горилчето, чиято тънка топлинка сега докосваше сърцето му, ще остане живо,.

Свистенето бе удавено в катастрофален грохот – огромна хала се задаваше, тя се спускаше по наклона, стичаше се по улея на двете възвишения, притискаше почвата, чупеше дърветата и като митичен змей облъхваше с горещина поднебесието, а от ноздрите му струеше дим.

45.

Два дни и две нощи горилите висяха под лекия наклон на скалите. Някои, където почвата позволяваше, успяха да изровят леговица в подножието, там се свиха и усещаха само щипането на глада. Другите си останаха прави и бдящи. Горил беше един от тях. Той и Джилда изровиха ниша за нея и малкия, но през цялото време на каменната градушка бащата будуваше, закрепен в отредената му теснотия.

В настъпилата тишина бащата усети не само че повече не падат камъни, но че закрепените по скалите горили поглеждат към него. Горил обаче не мръдна, изчака още няколко часа и чак тогава даде знак. В момента, когато напусна заслона и вдигна ръката си, той знаеше всичко.

Побързаха надолу, затичаха към пещерата. Нямаше я, не съществуваше. Големият и толкоз удобен вход бе циментиран от лавата. Над нейното ниво зееше процеп. От процепа долитаха крясъците на влудени дребни маймуни.

Горилите, които стояха отвън и можеха да се считат за спасени, гледаха уплашено как през тясното отворче се провират разкъравени пръсти. Горилите отвътре учудени че голямата дупка е изчезнала, правеха отчаяни усилия да разширят отвора, да влезе поне въздух, малко повече въздух, поне това. Те не знаеха, нито спасените отвън знаеха туй, което бе известно само на човекоподобieto, че всички в пещерата са зазидани, обречени на тъмнина и смърт; освен това човекоподобieto знаеше, че вече е водач на задругата, да, дотук повествованието се развиваше благоприятно, само че, боже мой, епизодът с вулкана не биваше да се състоява: каменната градушка, спасителната акция и особено процепът, през който се провираха пръстите на обречените, възпламениха в съзнанието му едно неочаквано проясняване, а то не беше никак нужно нито за създаното с толкова упоритост душевно равновесие, нито за постигнатия в момента триумф.

46.

Въпреки грижите за детето, Джилда инстинктивно постопли малко отношението си към Горил. Освен че повиши авторитета си. Горил наследи една доста приятна привилегия: като водач можеше да ухажва която си иска самка, без да среща откази. Сега обаче не му беше до любов – отговорностите се оказаха наистина големи, проблемите безброй. Най-важният проблем се състоеше в предстоящото емигриране, лавата бе опустошила райските места на леговищата им, налагаше се да плюят на петите си. Това го искаше обаче горилата, а човекоподобieto в горилата забавяше тръгването, човекът в човекоподобieto все още не можеше да напусне зазиданата пещера – горилата можеше да изостави живите твари вътре, човекът – не. Пред недоумяващите погледи на поданиците си Горил береше плодове и ги напъхваше през процепа. Знаеше, че туй се равнява на капката в морето, знаеше че всички вътре са обречени, но нещо в него го караше да продължава. Съществуваше, разбира се, и най-обикновено човешка любопитство, заложената в човека жажда за откривателство – искаше да разбере ще го ударят ли горилите накрая на канибализъм, което за човеците бе доказано десетки пъти.

47.

Но устоява ли се на погледите, лесно ли е да долавяш всяка минута, че си в центъра на вниманието им? Бяха го избрали за водач, бяха затрили свободата му, сега той се грижеше не само за семейството си, отговаряше за цялото стадо, а то се чувствуваше осиротяло, бездомно, останало наполовина, плюс Сакатия – някогашният красавец. Сакатия се върна от бамбуковата гора, може би уплашен от самотата си, но по вероятно бе, че умираше да се навърта край Джилда. Горил знаеше какво го тегли към нея, разбираше го, от висотата на повишеното си самочувствие той му прашаше своята вътрешна горчива усмивка.

Малко преди да пламнат броженията – защо се моташ край тая пещера, зарежи обречените, спасявай нас – Горил даде знак и поведе тайфата: девет възрастни и три деца.

Обичаше да наблюдава самостоятелните занимания на синчето си. Минута преди да потеглят Геро прелистваше задграничния паспорт на баща си, по-точно, дърпаше и се стараше да го измъкне от лавата. Половината му страници бяха циментирани в нея, а другата половина се ветрееше, ветрееше се и снимката му. Само туй бе останало от съдържанието на моряшкия чувал, всичко бе залято от магмата. Горил вдигна наследника си, откъсна го от вниманието

му и го понесе. След това го подаде на Джилда, Геро бе наедрял, тежеше, бащата избягваше да го носи.

Като се отдалечаваха от старото местонахождение съзря друга вещ от разсипаната си самоличност – ножицата. Опитва се да я изтръгне от лавата, но не успя. Всеки случай, вече знаеше за какво служи ножицата, а и паспортът – беше му ясно какво бе загубил с моряшкия чувал, но можеше ли да стори нещо, реализирал мечтата си докрай, сега той, освен че водеше живот на горила, но изкристализира като водач на стадо, имаше за съпруга горила и чаровно дете горилче. Тогава защо преди малко му се дояде хляб? Наместил се изцяло в другия живот, усетил търсения психологически баланс, изненада го внезапното хрумване за хляба.

Движеха се успоредно на бамбуковата гора по равен, осеян с храсти и уединени дървета терен, наоколо жълтееха свежите топки на латитите. Плодовете отбиваха преселниците от пътя им. Горил виждаше отдалече как Джилда понякога се осмелява да остави Геро на земята, приканваше го самичък да влезе между храстите, да си откъсне. След няколко такива опита синчето им най-после прояви някаква интелигентност. Това накара другите майки да опитат същото с дъщеричките си, но усилията им отидоха напразно, щерките им стояха пред плодовете и не посягаха, чакаха, бяха свикнали да поставят лакомствата направо в устите им.

Водачът се учеше на водаческия занаят, опитваше се да включи наблюденията си в рефлекторната система на своя организъм, а беше трудно, много трудно му се струваше тази висша организация на таланта да не изпуска от погледа си нито един от членовете на тайфата, да се вслушва и вглежда с невидими очи в пространството и едновременно с това да мисли за бъдещото поселище. Слава богу, поне туй му беше известно, Горил знаеше къде ги води: през дългите скитания по тия места той бе запомнил удобна за настаняване местност, можеше да им я предложи само след един ден, но защо да бързат? – колко хубаво се движат сега горилите, спокойни са, те изведнъж му се довериха, безрезервно, навярно си спомняха за ония в пещерата. Те спомняха ли си наистина за ужаса да бъдеш жив погребан? На Горил му се струваше че са забравили, у тях е останало само доверието им към него, нищо повече, другото е днешният ден и това сякаш е най-привлекателното от битието на животните – съществува само днешният ден, „сегато“, моментът. Както и друг път си е мислил по този въпрос – те не знаят какво е това – бъдещето, а вчерашният ден бива изтриван незабавно в съзнанието им, такива глупости като спомените не съществуват, за какво са им?

Само един ден трябваше да вървят и да стигнат. Но защо? Горил определи за този поход три залеза на слънцето. Той искаше да им каже нещо важно, но как? Искаше да им внуши, че тези дървета наоколо са хубави, че хребетите на планината са хубави, че бамбуковата гора, край която минават, е хубава, че трябва да я запомнят, може би вече никога няма да се върнат тук, а бамбукови гори не се срещат чак толкова често, искаше да им втълпи, че нищо не им пречи да запомнят и този слънчев ден, денят на преселението; той принадлежи на тях, но и на света, принадлежи на Африка, великата черна Африка, тя може би ще остане, ала нищо чудно да изсъхне, да се спаружи, затова трябва да я запомнят такава, със сенките ѝ, с латитите, с хиените, които в момента минават отсреща. О, как искаше да внуши туй на синчето си, да вземе главичката му в дланите си, да го погледне в очите и да му прошепне с мисълта си: сине мой, това което виждаш е светът, той все още е жив, не е умрял, това е

земята, по нея вървим, а горе е небето, то ни е предоставено за гледане – има неща за пипане, има неща за гледане, разбираш ли?

От тази сутрин, малко преди да потеглят, Горил можеше да полудее от яд, че няма как да внуши тези и много други подробности на сина си, в краен случай да му внуши, че бистрата вода, която пие, не е много просто нещо. По едно време му се струваше възможно да втълпи на сина си, че светът не се състои само от дървета и латити, о, как му се искаше да го отведе настрана, да му се покаже гол, да му докаже, че освен горилите съществуват други живи същества. Невъзможността да предаде тази информация на своя наследник го обезсърчаваше, внасяше тръпчива горчивина в щастливите часове на вървене, на опознаване и ядене.

48.

Сенките се удължиха достатъчно, Горил се надигна и реши, че вече може да прекъсне безгрижните часове на почивка, откриваха им се хладни пътеки през отворени пространства, в тях би трябвало и да нощуват, без заплахата от неприятни изненади. Джилда още спеше. Горил трепна. Горилчето им го нямаше, нито в ръцете ѝ, нито наблизо. Огледа се, видя го пак там, разбира се: лакомничето сучеше сока на любимите си плодове. Хубаво, и това беше хубаво, чудесен ден.

Докосна рамото на жена си, Джилда спокойно отвори очи и притисна ръце към гърдите си, но между ръцете и гърдите нямаше нищо, въздух. Тя скочи, Горил постави длан на рамото ѝ. Джилда усети спокойствието, после сама откри малкия, подаваше се и чезнеше между храстите. Джилда май на свой ред разбра, че е хубаво Събуждаш се, търсиш синчето, синчето го няма, трепваш и го съзираш как лапа плодове, далеч от теб, но все пак пред погледа ти. Джилда протегна ръка, малко остана да погали съпруга си, мъничко ѝ трябваше да се разнежи излишно, а с това да подчертае още повече превъзходството на партньора си, който напоследък и без туй е станал толкоз важен.

В това време Горил оглеждаше крайчеца на ходилото си, там маймунската кожа се беше протрила. Напоследък се правеше на сляп, маймунското му облекло цъфтеше по ръбовете и какво можеше да последва занапред, само господ знаеше. Но в такъв приятен ден не заслужаваше да се обсъжда този въпрос. Днес, например, за първи път сънува Мирослава по време на следобедната дрямка, въпреки дертовете покрай стадото и придвижването във великата неизвестност, само затуй, че денят беше забележителен и най-вече – защо да не си го признае – заради още по-великото съзнание, че в края на краищата Горил успя да спаси част от стадото.

49.

Джилда едва не подскочи, нещо я уплаши. Горил на свой ред чу шума на мотора и веднага видя хеликоптера. Стадото се раздвижи. Горил и Джилда, без да губят време, се насочиха към малкия. Но сред латитовите храсти хлапакът не се оказа на мястото си.

Настъпи тишина, моторът беше млъкнал, от точката на кацането към стадото тичаха двама бели и един чернокож. В опита си да прецени опасността от извършения десант, Горил разбра, че хеликоптерът принадлежи на Щутгардската зоологическа градина, прочете го на корпуса. Туй сякаш го поуспокои, но защо, все още не можеше да си отговори. Горилите се затичаха

към бамбуковата гора, това бе най-правилното решение, поданиците му постъпваха разумно, по инстинкт.

Човеците се поразгнаха сякаш самостоятелно, без предварителни уговорки, от тях чернокожият прояви по-голяма съобразителност и се устреми също към гигантското бамбуково скривалище. Той знаеше, че спасението на животните можеше да дойде само от там, но надяваше ли се на успех? Засега горилите се придвижваха с по-голяма бързина, тъй като нападателите бяха сгруппили малко с приземяването, не налучкаха най-добрата точка за тази цел. Но къде по дяволите е горилчето?

Към бамбуковия лес засега уверено бягаха първите от поданиците му. За съжаление, мадоните с бебетата липсваха сред тях. Къде ли се намираше техният син? Трябваше да го открият тепърва и после да тичат, можеха да се окажат последни, при по-добро развитие на събитията имаха възможност да подминат само Сакатия.

Нападателите напредваха към стадото с уинчестерите си, разговаряха се с викане, крещяха, бяха се отказали от всякаква дискретност.

- Няма да стреляш, Франк!
- Кажй го на черния!
- Той го знае добре.
- Гуму, няма да стреляш!
- Няма, няма.

Човеците не можеха да се придвижват толкоз лесно между храстите, бяха отдалечени един от друг, чувствуваха необходимост да изказват гласно мислите си, може би изпитваха страх от исполинската мощ на горилите, от свирепите им лица.

Най-сетне синчето се появи, беше излязло много напред, на открито, малчуганът се двоумеше да последва ли върволицата на тичащите или да търси мама. На него повече му се тичаше, струваше му се по-интересно, само че го уплашиха устремите към тях особени горили.

– Франк! – Дребният бял човек с очила и нежно лице не плашеше, напротив, предизвикваше да го гледаш и да се възхищаваш на това, че собствената ти представа за човешка интелектуалност се изяснява с него. – Франк, виж!

– Да, Вили, ясно! – Франк беше грамаден, плещест здравеняк, много мъж, отломък от касов приключенски филм, в ръцете му пушката стоеше естествено, изящно продължение на тялото му. – Да знаеш, че ще стрелям!

- Не, Франк, моля те!
- Не може, Вили, възрастните ще се намесят и ще запаткам.
- Хер Рюман— долетя гласът на чернокожия – а другите две?
- Ще убием майките! – предложи мъжагата.
- Там ще стреляме, да – съгласи се очилатият – но внимателно, да не раним малките.

Дори да не беше чул разговора им, Петър Манев знаеше точно за какво са дошли нашествениците, знаеше кога ще стрелят и при какви обстоятелства можеше да се мине без кръвопролития, шансът беше минимален.

Стрелбата започна от чернокожия, той нямаше друг изход, първата самка вече приближаваше неопределената граница на гората, съществуваше опасност да отнесе бебето си и два от куршумите попаднаха в тялото ѝ. Майката рухна, но се намеси бащата и още двама от мъжете, които самоотвержено изчакаха да помогнат на горилчетата. Бащата грабна дъщеричката си. Неговата намеса се оказа ефикасна, по всяка вероятност работите тръгваха добре, макар че го улучиха. Манев видя как мъжкарят се олюля точно когато навлизаше в сенките, малко преди да падне той се закрепил и изчезна. Човекът с очилата се разкрещя, грубостите му се отнасяха до кадърността на черния, обвини го в безперспективност, него и Африка, нещо подобно.

– Вили, млъкни! – ядоса се накрая Франк. Неговият речник се оказа погорещ, мръсните му думи нервираха очилатия. Вили му напомни, че е шеф на хайката и му е позволено да храчи каквото си ще, но няма да позволи това на наемниците.

От хеликоптера слязоха още двама чернокожи, те може би чакаха първите изстрели, за да се включат. Не бяха въоръжени, нещо като носачи, вардаци, гонячи и тем подобни.

За проклетия, горилчето отнесено от баща му, се върна от гората, баща му беше свършил въздуха си, малкото излезе на открито и предизвика допълнителна бъркотия. Двамата мъжкарци се притекоха към него, на всичко отгоре в групата връхлетя втората майка с бебето си, с бащата на бебето и още един мъжкар. Загърмяха всички пушки, затъркаля се кълбо от горили, горилчета и куршуми, един грабна сирачето и падна, втори грабна сирачето, но то май беше вече безжизнено, после падна другата майка, бащата и този, който искаше да спасява, а накрая можеше лесно да се отгатне, че и второто горилче не диша.

Точно тогава, навярно в най-подходящия момент, Манев стигна до синчето си и раздвои вниманието на стрелците. Горилчето, както винаги, му се стори тежичко, сърчицето му тупаше спокойно и сладко. Манев го притисна към гърдите си, наведе лице към неговото, усети нежното издишване на детето си и се извърна с гръб към Франк. От ясно по-ясно, Франк, пък ако е речено и шефът, бяха задължени да стрелят в него, всичко бе пресметнато, така както може да го реши само човекът. Петър Манев вече не можеше да чува за какво крещат европейците, отгатък чернокожият запатка усилено, тъй като една от дъщеричките се оказа жива, две горилки още бяха живи, те се надигнаха и усложниха за втори път обстановката. Чернокожият сякаш отначало се двоумеше, но когато белите откриха огън в „кашата“, побърза да се включи. Така че не се разбра кой успя да убие двете живи мъжки и дъщеричката.

Моментът ставаше все по-удобен за Манев, прикриваха го няколко храста, а Джилда се оказа почти по петите му, някакви си три метра зад него, ако горилата не бе в състояние да спаси горилчето, то човекът в горилата можеше да приложи сензационен трик. Манев видя жестоките очи на Франк и недоумяващите проблясъци в очилата на Вили, който вече сигурно допускаше, че експедицията може да завърши и безуспешно. Боже мой, човекът наистина е велик, те наистина не искаха да стрелят, а стреляха и щяха да стрелят; бяха дошли от далечините да отнесат поне едно бебе в Щутгарт, на тях дърти горили не им трябваха. Манев знаеше, че Франк ще запее с пушката си и отново се обърна с гръб, за да защити по-ефикасно сина си. Така обърнат той видя и Джилда, всичко беше мелодраматично, такова нещо другият живот не можеше да му сервира по никой начин. Той заплака, никога не беше плакал, плачеше и напредваше към живописните бамбукови дървета, секундите му се струваха часове, газеше тъмна мръсна кръв, край него се озъбваха в грозна животинска смърт няколко направени на решето горили.

Долови прохладата на гората. Пушките на белите затрещяха едновременно. Един от куршумите попадна в гърба му, Манев не го усети, само допусна, че е улучен, понеже си беше песимист. Тогава, докато все още имаше сила и се държеше на крака, той протегна напред ръце с горилчето. Джилда излезе от храста, грабна го и се втурна. Манев се обърна към Франк и Вили. Знаеше, че ще спаси живота на сина си, горилите в случая бяха безсилни, направо пушечно месо, но човекът пазеше големия свой трик за развързката. Тържествено, като преценяваше резултата от действието си, Манев вдигна ръка да смъкне маймунската си маска.

Уви, маската не пожела да се изхлузи, тя се беше сраснала със сплъстената коса, брадата и кожата на главата, вече не можеше да се нарича маска, а лице. Изненадата не се състоя, необходимото време за бягство не бе отвоювано, Джилда беше обречена. Да, точно така, секундите течаха, кръвта му изтичаше, белите насочваха пушките към него, засега само той беше преградата към малкото и неговата майка.

Манев вдигна повторно дясната си ръка точно когато ония насочваха пушките си. Доколкото можа, сви горилските си пръсти, прибра върховете на палеца и показалеца, за да изрази международния знак на леководолазите

„окей“ – всичко се развива добре. Франк се опули. Били извика. Манев поклати глава, все още държеше високо ръката и знакът, пратениците на зоологическата градина не знаеха какво да предприемат, а Джилда бягаше ли бягаше.

Манев рухна изведнъж, той усещаше сили в себе си, но падна и не помръдна, искаше да мине за умрял, само така можеше да задоволи човешкото си любопитство, да види развръзката докрай. Божичко, оръжията трещяха и подскачаха яростно, но Джилда хлътна невредима в бамбуците. След нея, да не повярваш – Сакатия. Изчезнаха, изпариха се, тримата чернокожи ги последваха.

След малко двамата от тях се върнаха, те тичаха без да се обръщат, крещяха.

– Защо се връщате? – извика Франк. – Гонете!

– Убиха Гуму!

– Кой го уби?

– Куцата горила! – Чернокожият гоняч се мъчеше да поеме дъх.

– Черепа! – допълни вторият гоняч.

– Идиоти!

Белите не можеха да кажат нищо друго, Франк и Били изчезнаха в здрача на леса. Чернокожите се спогледаха и ги последваха.

Настъпи тишината: не, това все още не беше смъртта, ами че той може би нямаше и рана, нищо не го болеше, ядеше му се хляб. Започна да лази, изпълзя върху близката бабунка, от нея се виждаше отлично прохладната арка на гората. Двете момиченца лежах бездиханни, един от мъжкарите риташе, една майка хъркаше, от гърлото ѝ бликаше червено гейзерче. Другите горили бяха мъртви, на тях не им минаваше през ум да се преструват. Но той се оказа любопитен, искаше да види истинския край. Пунтиреше мъртвец, а главата му лежеше удобно, очите му нямаше да изпуснат нито една подробност. Беше доволен, знаеше, че ще го сполети човешка смърт. Преди да хвърлят трупове в ямата и заличат злодеянието, чернокожите щяха да отрежат лапите и главите на жертвите, за да ги изсушат и продадат като сувенири. Така че нямаше как да не направят откритието си. Тогава можеха да си обяснят и знакът на десницата му.

Накрая преследвачите се върнаха от гората с празни очи и още по-празни ръце.

Петър Манев усети последната си минута; преди да издъхне съвсем, той си припомни само приятни неща: предаността на Джилда, сърцето на рожбата си да тупа до гърдите му, и се зарадва като си представи колко бързо, почти светкавично, Сакатия побягна след нея.

сп. Пламък, 3/90.

Човек и природа

ЕДИН ЖИВОТ ЗА ГОРИЛИТЕ

През 1963 г. издавателството на Чингискай университет публикува книгата на Джордж Шалъф „Планшетната горилка“. Тя е не само интересна, но и достатъчно издължана, защото обхваща тропическите гори над 3000 м от планинската система Вирджиния, където се откриват 6 угаснали вулкани най-високият от които е Вининг (3711 м). Поради недостъпността на района, разпространен са върхове, които са били обитавани от човешки предци в 1902 г. Затова тя е от интерес сред азиатските и европейските учени. Тя се опира съществено на

решенията на Дани Фосси, които под негово воденство посетиха няколко от планинските гори. Дани Фосси е роден на 16 ноември 1932 г. в Сан Франциско. През 1954 г. завършил Швейцарския университет в Сав Хусе и от 1955 до 1963 г. е фабричен работник в Контракс. През 1963 г. за пръв път посещава Африка. Оттогава работи в Африка, където е изследвал за еволюцията на човека от маймуната. Първата ѝ среща със планинските горилки започва с бурно спречване. Той обаче е

убеден, че нещата са по-сложни и по-наблюдателни от мислите при изследването на дивите животни. Настъпва вече английската Дороти Булд да го следва в планинската горилка. През 1966 г. издава своята книга за Дани Фосси. Тя заманива за Републиканска (от 1971 г. президентура на Булд), да дава помощта на планинските гори. Започва с 2 платформи и постепенно построява 4 дървени мостчета, в които обособява лаборатории за аутопси и дисекции на убитите или мъртви горилки. Върхове убийствата са само в изследването на природата, а частта на местните жители и безра-

В продължение на 18 години тя се бори със своето, с него и с лева на те си врагостта от изследване. Според неговите изчисления между 1960 и 1980 г. телният брой е на малка населена и това стоише на още само 140 планински горилки. Ако не се коментират някои неща, те ще изчезнат в края на века, през който са били открити. Един пример, взет от книгата, е счупването на връх Вининг, който е бил един от връховете на планинския масив. За да дойде до планинските гори, които ги бравели...

СВЕТСЛАВ КОЛЕВ

